

VADÁSZÉVKÖNYV

1999

VADÁSZJEGYET
VÁLTOK RÉSZÉRE
TÉRÍTÉSMENTES

Eduard
Kettner

**Kérje
ingyenes
csomagküldő
katalógusunkat!**

Központ, nagykereskedelem, csomagküldő szolgálat:
Eduard Kettner Kft. 1214 Budapest, (Csepel) Rákóczi Ferenc u. 195-197., telefon/fax: 420-4940

Fegyver, lőszer, optika, felszerelési cikkek és vadászruházat
széles választékban kapható szaküzleteinkben:

Budapest, VI., Andrassy út 21. Tel.: 351-0300, **Pécs,** Bajcsy-Zsilinszky u. 3. Tel.: (72) 313-904,
Tatabánya, Sztráda üzletsor. Tel.: (34) 312-476, **Miskolc,** Király u. 2. Tel.: (46) 340-040,
Zalaegerszeg, Ady Endre u. 13. Tel.: (92) 313-523, **Gyöngyös,** Rózsa u. 2. Tel.: (37) 311-898,
Baja, Arpád tér 1. Tel.: (79) 324-058, **Szeged,** Stefánia u. 9. Tel.: (62) 426-480.

1999. ÉVI
VADÁSZÉVKÖNYV

A VADÁSZÉVKÖNYV MEGJELÉNÉSÉT
A FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM,
VALAMINT A KÖRNYEZETVÉDELMI MINISZTERIUM TÁMOGATTA

VADÁSZÉVKÖNYV

1999

DNIM

DÉNES NATUR MŰHELY KIADÓ

ORSZÁGOS MAGYAR VADÁSZKAMARA
VADÁSZÉVKÖNYV 1999

Felelős szerkesztő:
PECHTOL JÁNOS

A szerkesztőség tagjai:
BÍRÓ GABRIELLA, DÉNES ISTVÁN, MÁROK TAMÁS,
DR. SZÉKELY ISTVÁN, RÁCZ GÁBOR

HOGYAN LEHET VADÁSZNI MAGYARORSZÁGON
című rész szerzői:
DR. STERBETZ ISTVÁN, NAGY ISTVÁN

Lektorai:
DR. KALOTÁS ZSÓLT, DR. TEMESI GÉZA,
DR. FARAGÓ SÁNDOR, DR. MAGYAR GÁBOR

Illusztrátor:
MURAY RÓBERT

A borító és a naptár rész fotóit
BLAUMANN ÖDÖN
készítette

ISBN 963 85572 9 X

Szerkesztőség címe:
1027 Budapest, Medve utca 34-40.
Telefon/Fax: 212-2226 / Telefon: 355-6180 / Fax: 375-8378

MEGJELENT: 50 000 PÉLDÁNYBAN

1999. ÉVI NAPTÁR

VADÁSZATI IDÉNYEK

vadászható fajok	vadászati idő
Gímszarvasbika, golyóra érett: - bika, selejt - tehén, üdő - borjú	szeptember 1.-október 31. szeptember 1.-január 31. szeptember 1.-január 31. szeptember 1.-február 28.
Dámbika, golyóra érett: - bika, selejt - tehén, üdő - borjú	október 1.-december 31. október 1.-január 31. október 1.-január 31. október 1.-február 28.
Őzbak - suta, gida	május 1.-szeptember 30. október 1.-január 31.
Muflonkos, -jerke, -bárány	szeptember 1.-január 31.
Vaddisznó, -kan, -süldő, -malac koca	egész évben május 1.-január 31.
Szika szarvas, -tehén, -üdő, -borjú	szeptember 1.-december 31.
Mezei nyúl	október 1.-december 31.
Üregi nyúl, róka, pézsmapocok, nyestkutya mosómedve, arany sakál	egész évben
Házi górény nyest	szeptember 1.-február 15.
Fácánkakas, -tyúk*	október 1.-január 31.
Fogoly*	október 1.-november 30.
Vetési lúd*	október 1.-január 31.
Nagylilik*	október 1.-január 31.
Tökés-, bőjt-, csörgő-, barát-, kerceréce szárcsa*	augusztus 15.-január 31.
Erdei szalonka*	március 1.-április 10.
Balkáni gerle	augusztus 1.-február 15.
Örvös galamb	augusztus 1.-október 15.
Seregély	augusztus 1.-november 30.
Dolmányos varjú, vetési varjú, szarka, szajkó	egész évben
Vetési varjú* (fészektelepen)	május 1.-február 28.

* A rendeletben előírt szabályok szerint.

JANUÁR

Azon a reggelen kicsit bódultan ébredsz. Nem az éjjel elfogyasztott néhány pohár pezsgő miatt, hanem az Új Év ünnepélyességétől, mely új esélyeket kínál, miket aztán vagy megragadsz, vagy elszalasztasz. S ha akkor kinézel az ablakon, és jóorsod révén nem füstös tűzfalakat látsz, hanem fákat és télbe dermedt tájat; láthatod, hogy az ágakat frissen hullott hó borítja, mint könnyű hermelinpalást.

A táj élettelennek tűnik, azt hihetnők, hogy festmény van előttünk, csendélet, melynek képerete az ablakkeret. De aztán megmozdul a kép. Egy ágról lehull a hó, mert cinege billeg rajta, a távolban pedig varjú száll keresztül a képen, és eltűnik a horizontot határoló fák felett.

Most felállsz az ablak melletti székről, jólesően nyújtózol, kabátot húzol és csizmát, kilépsz a házból és elindulsz az erdő felé. Csizmád alatt halkán susog a szűzhó, mint a nászágy fehér lepedője; titkokat súg csendben, hiszen csak a tél végi olvadt hó locsog és fecseg, akár a vénasszonyok.

Az erdő szélén felkapaszkodsz egy magaslesre, és távcsővel körbetekintesz a tájon. S minthogy még elég korán van, láthatod a széleken tébláboló őzeket, és ha mögöttes a rudasban ág roppan, akkor abból tudod, hogy szarvasok vonulnak nappali beállóhelyeik felé.

A távoli tófenekében elterülő nagy nádasból fácán rebben fel, bizonyára disznó mozog benne, talán vemhes koca vagy mogorva kan keres vackot magának.

Varjúkárogás emlékeztet be nem tartott ígéreteidre, s elpirulsz, mint a keleti ég. A felhőfátyol sem tudja tovább takargatni az ég pirosságát, ég minden, mintha a távolban felgyújtott városok lángolnának. Aztán feljön a nap, szikrázik a hó, és te boldog vagy, mert ismét elkezdődött egy nap.

Ismét elkezdődött egy év.

FÖLDI LÁSZLÓ

JANUÁR

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Péntek	7 32	16 03	15 48	6 23		17. Vasárnap	7 26	16 22	7 01	16 25	●
2. Szombat	7 32	16 04	16 49	7 25	○	18. Hétfő	7 26	16 24	7 45	17 27	
3. Vasárnap	7 32	16 05	17 54	8 17		19. Kedd	7 25	16 25	8 24	18 34	
4. Hétfő	7 32	16 06	19 02	9 01		20. Szerda	7 24	16 26	8 58	19 44	
5. Kedd	7 32	16 07	20 10	9 38		21. Csütörtök	7 23	16 28	9 29	20 55	
6. Szerda	7 31	16 08	21 16	10 09		22. Péntek	7 22	16 29	9 59	22 07	
7. Csütörtök	7 31	16 09	22 20	10 36		23. Szombat	7 21	16 31	10 28	23 19	
8. Péntek	7 31	16 11	23 22	11 02		24. Vasárnap	7 20	16 32	10 57	---	●
9. Szombat	7 31	16 12	---	11 26	●	25. Hétfő	7 19	16 34	11 29	0 32	
10. Vasárnap	7 30	16 13	0 23	11 51		26. Kedd	7 18	16 35	12 06	1 46	
11. Hétfő	7 30	16 14	1 23	12 17		27. Szerda	7 17	16 37	12 47	2 58	
12. Kedd	7 29	16 15	2 23	12 45		28. Csütörtök	7 16	16 38	13 36	4 07	
13. Szerda	7 29	16 17	3 23	13 17		29. Péntek	7 15	16 40	14 32	5 10	
14. Csütörtök	7 28	16 18	4 22	13 54		30. Szombat	7 14	16 42	15 34	6 06	
15. Péntek	7 28	16 19	5 19	14 38		31. Vasárnap	7 12	16 43	16 41	6 53	○
16. Szombat	7 27	16 21	6 12	15 28							

FEBRUÁR

Gyertyaszentelő napjára már csak az árkok mélyén maradt egy kis avas hó. Az erdőlakók úgy érezték, a küszöbön toporog a Tavasz! Aztán minden megváltozott. . . Az Öreg Ember a réten keresztülhaladva beledől a vadul szembefújó szélbe, mely a porhó jégkristályait a szeme közé vágta. Alig látott. Már a hónap közepe, Julianna napja van - morfondírozott -, és ahelyett, hogy enyhülne, inkább megvadult a Tél. Lehet, hogy az utolsókat rúgja? . . .

Az erdő fái alá érve megenyhül az idő. A milliányi fázósan összeverődő ág sallangokra szabdalta az orkán erejét. Bizonyos, hogy jön a Tavasz! - állapította meg az Öreg Ember, az ősvény mellett, a földhöz lapuló bokrokat nézve. Olyan duzzadtak a rügyek, csak a napsugár biztató csókjára várnak, s kifeszlenek. . .

De most Tél van! Szigorúan zimankó. Bajuszáról letördeli a jégcsapokat, közben körülnéz. Azonnal meglátja a vaddió ágán ülő, fejét fázósan a vállai közé húzva gubbasztó öreg varjút. Mert öreg! - állapította meg a Vadász. Hatalmas csőre szinte szürkésfehér. Valamit mereven figyel. Az Öreg Ember is arra igazítja pillantását. Bronzbarna arca ezer ráncha szalad. Vaddisznócsalád! Egy nagy koca, meg öt-hat kis csíkos malac. Farkukat lógatva, hátuk púposra görbül. Reszketve állnak. Fáznak a kis bitangok! Közben a koca tavalyi makkot próbál a hóval kevert avar alól kitúrni. Az Öreg csizmája alatt halkan roppant egy ág. A koca horkantva kapta fel a fejét, s hatalmas testét a bokrok közé dobva - malacait is fellökve -, menekült. A „kis csíkosak” lába az ég felé kalimpált. Aztán talpra hengeredtek, és visítva menekültek. A bokrok ágai még egy pillanatig mozogtak. Aztán a hó lassan betakarta a feltúrt avart. A varjú - idáig hullajtékra várakozott -, az Öreg Emberre neheztelve, nehézkesen szárnyrakelt. Gyalultatlan, szálkás károgaása még sokáig kísérte a nyiladékon tovább baktató Öreg Vadászt.

SZ. NAGY LÁSZLÓ

FEBRUÁR

Napok	A Nap		A Hold		Napok	A Nap		A Hold	
	kelte	nyugta	kelte	nyugta		kelte	nyugta	kelte	nyugta
1. Hétfő	7 11	16 45	17 49	7 33	15. Hétfő	6 51	17 07	6 20	16 18
2. Kedd	7 10	16 46	18 56	8 07	16. Kedd	6 49	17 08	6 57	17 28
3. Szerda	7 09	16 48	20 02	8 36	17. Szerda	6 47	17 10	7 30	18 40
4. Csütörtök	7 07	16 49	21 06	9 03	18. Csütörtök	6 46	17 11	8 01	19 54
5. Péntek	7 06	16 51	22 09	9 28	19. Péntek	6 44	17 13	8 31	21 08
6. Szombat	7 04	16 52	23 10	9 53	20. Szombat	6 42	17 14	9 01	22 23
7. Vasárnap	7 03	16 54	--- --	10 18	21. Vasárnap	6 40	17 16	9 32	23 37
8. Hétfő	7 01	16 56	0 10	10 46	22. Hétfő	6 39	17 17	10 07	--- --
9. Kedd	7 00	16 57	1 10	11 16	23. Kedd	6 37	17 19	10 47	0 49
10. Szerda	6 58	16 59	2 09	11 50	24. Szerda	6 35	17 21	11 32	1 58
11. Csütörtök	6 57	17 00	3 06	12 30	25. Csütörtök	6 33	17 22	12 24	3 02
12. Péntek	6 55	17 02	4 01	13 17	26. Péntek	6 31	17 24	13 23	3 59
13. Szombat	6 54	17 03	4 52	14 11	27. Szombat	6 29	17 25	14 27	4 48
14. Vasárnap	6 52	17 05	5 38	15 11	28. Vasárnap	6 28	17 27	15 33	5 30

MÁRCIUS

Sárga lett a mogyoróbarka pollenjeitől a kezem, mikor az odút kötöttem a vén törzsre. Napok óta fényesek a hajnalok, furcsa illatok születnek a játszó szélben, s lüktetve szól a szécinége – nyitnikék... nyitnikék. Tölgyerdő széli vén tanúfán titokzatos morzejelekkel piros fejű harkály üzen – ti ti ti tá... – sze-re-lem. Párja fényes szemmel simul a visszhangos ágon, s ki tudja, mit érez. Puszták s rónák nyújtózkodnak, bibicék pihennek a végtelenkék szélvizek partjain, fölöttük gomolyfelhők úzik egymást, paripaalakjuk versenyt fut az idő futásával. Roppant energiák feszülnek ilyenkor az égnek, földnek, szívnek, fünek, madárnak..., vadásznak... A hegyi vadászlak körüli lapátolt hókupacok is eltűntek, csak a török alján tükröződik az elmúlt tél. A lobogó napsugárzás végigsimul fán és gyöpön, mókusjárta zöldmohos törzsön, s a bókoló sárgakombinés sombokron fények tükre, kaleidoszkópja forog; benne fehér hóvirág, sárga szirmok s kéklő ibolyák... Amit megérint a delejes a március energiája, ott rügyek feszülnek, s illatok születnek... Már nagyon vártuk a tavaszt, mint patak a medrét, madarat az ág, s mint sóhajos éjjel fák tenyere az eget... Feledtük a jégcsap csillagát, holdvilágos remetekan hópaplanos vérrubinját, télmező hollóbetűit, pattogó kandalló barátságát. Vártuk már nagyon... s mikor tudónk feszülésén, agyunk kérgén érezzük a jól ismert s mégis titokzatos tavaszi földillatot, ami régről ismerős s mégis új... az új tavasz illat... a sömmivel nem hasonlíthatót, a születő gombafonalak fűszerét, a zsendülő zöld klorofillját, a szelek szárnyán érkező áradó vizek muzsikáját, az ibolyák üzenetét... Ez a tavaszillat... orrunk, fülünk s szívünk antennái érzik, a titkos energiákból szült márciusi vágyak szédítő keverékét, s ölelésükbe beleszédül a vadászembőr is.

Mindenönknek megvan a maga tavasztükre, mely minden esztendőben újra fényesedik, fölragyog. Mint a tiszadobi öreg százados tölgy „arbor vitae”-je alatt várva, lilás esti csöndben ziháló ágak alatt, botszéken üldögélve, mikor az első korrogó hang mellénk hull... OCULI, OCULI... dobban zakatolva szívem, s llobog a csönd. Itt vannak, itt. Nincs mit várnunk tovább... nagyobb öröm ez, mint a puskadurranás vércsöppes öröme. Március lefojtott parazsát llobantja llobogó lánggá korrogásuk. Márciusi mosolygós szél bolondító illatú ibolyacsokra lapul vadásztarisznám alján... végre... újra!

DR. CSIZMAZIA GYÖRGY

MÁRCIUS

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Hétfő	6 26	17 28	16 40	6 05		17. Szerda	5 54	17 52	5 58	17 32	●
2. Kedd	6 24	17 30	17 46	6 36	○	18. Csütörtök	5 52	17 53	6 29	18 48	
3. Szerda	6 22	17 31	18 51	7 04		19. Péntek	5 50	17 54	7 00	20 05	
4. Csütörtök	6 20	17 33	19 54	7 29		20. Szombat	5 48	17 56	7 32	21 22	
5. Péntek	6 18	17 34	20 56	7 54		21. Vasárnap	5 46	17 57	8 06	22 38	
6. Szombat	6 16	17 36	21 58	8 20		22. Hétfő	5 44	17 59	8 45	23 50	
7. Vasárnap	6 14	17 37	22 58	8 46		23. Kedd	5 42	18 00	9 29	--- --	
8. Hétfő	6 12	17 38	23 57	9 15		24. Szerda	5 40	18 02	10 20	0 57	●
9. Kedd	6 10	17 40	--- --	9 47		25. Csütörtök	5 38	18 03	11 17	1 56	
10. Szerda	6 08	17 41	0 55	10 24	●	26. Péntek	5 36	18 04	12 19	2 47	
11. Csütörtök	6 06	17 43	1 50	11 07		27. Szombat	5 34	18 06	13 23	3 30	
12. Péntek	6 04	17 44	2 42	11 57		28. Vasárnap	5 32	18 07	14 29	4 07	
13. Szombat	6 02	17 46	3 30	12 54		29. Hétfő	5 30	18 09	15 34	4 38	
14. Vasárnap	6 00	17 47	4 13	13 57		30. Kedd	5 28	18 10	16 39	5 06	
15. Hétfő	5 58	17 49	4 51	15 05		31. Szerda	5 26	18 12	17 43	5 32	○
16. Kedd	5 56	17 50	5 26	16 17							

ÁPRILIS

A Természet szertelen kamaszleánya. Vásott és hízelgő, bosszantó és elragadó, mikor mi telik rapszodikus kedvétől. Hűvös hajnalokon gyakran jégfátyolt lehel az előző napi kiadás zápor emlékeiként megmaradt tócsákra, délben meleg kezével cirógat, magához édesget, hogy alkonyattájt hetyke, gunyoros szélkacajával megborzongathasson, kárörvendőn mulathasson rajtad, amint bukdácsolva kergeted tovaördülő kalapodat.

Gabonavetések prémje felett golya köröz, majd csalódottan a közeli tó felé veszi útját. Fácándaliák parádézhatnak begyesen, kérkedő kurjantásaik kissé kaptatos embe-
rekre emlékeztetnek.

Megkopott az erdők márciusi kék-sárga terítője, a kankalin és májvirág kavalkádját szerényebb, zöld lepel váltja fel. Itt-ott hosszú szárú erdei ibolyák lila pillantásaival találkozik a gyönyörködő szem.

Javában folyik a nagy trónfosztás: az idősebb uralkodók után az ifjabb szarvasbikák is elveszítik fejdíszüket. Rangjukat rövid ideig kiskirályok bitorolják: őzbakok mutogatják büszkén villogó, fehér agancsgyertyáikat, miközben szabadulni igyekeznek az itt-ott még rajtuk éktelenkedő háncsmaradéktól.

Erősen kigömbölyödött szarvastehén lehajtott fejjel hallgatja a téli álmából nemrég ébredt forrás bőbeszédű locsogását. Néhány jóízűt kortyintva talán azt számlálja, hányszor fordul még a nap, amikor gondos anyaként boldogan szemlélheti néhány óras, pettyes borja első bátortalan lépéseit.

Óvatos rügyek nyitják parányi ablakaikat, kandikálva lesik, merre jár a kis gézen-gúz, szeszélyes kezével nem tépázza-e meg a belőlük kikívánczó, zsenge leveleket. Mámoros méhzsongást álmódó, virágot bontott som- és kökénybokrok felett citromlepke libeg, cinegék nyitnikéjje hűsvétot csalogat.

Szélvédett fiatalos sűrűben magasra emelt fejjel koca szimatol, miközben fél szemmel körülötte szöszmötölő, játszadozó, csikos malacait figyeli. Haragos fújással fordul a közelükbe tévedt, kopott bundás, vén kan róka felé, amely jobbnak látja, ha tüstént kereket old.

Közeleg az idő, amikor Április, az imént még játékosan szökdelő, hancúrozó csitri szégyellni kezdi ágszaggatta, kinőtt ruháit. Elrejtőzik bezáruló lombfalakkal körülvett öltözőszobájába, ahonnan másnap virágkoszorús, sudár hajadonként lép elő. S ettől kezdve már úgy hívjuk: Május.

VIDECZ FERENC

ÁPRILIS

Napok	A Nap		A Hold		Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta		kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Csütörtök	5 24	18 13	18 45	5 57	17. Szombat	4 53	18 35	6 01	20 16	
2. Péntek	5 22	18 14	19 47	6 22	18. Vasárnap	4 51	18 37	6 39	21 33	
3. Szombat	5 20	18 16	20 48	6 47	19. Hétfő	4 49	18 38	7 22	22 46	
4. Vasárnap	5 18	18 17	21 48	7 15	20. Kedd	4 47	18 40	8 12	23 50	
5. Hétfő	5 16	18 19	22 46	7 46	21. Szerda	4 46	18 41	9 08	---	
6. Kedd	5 14	18 20	23 42	8 21	22. Csütörtök	4 44	18 42	10 10	0 46	●
7. Szerda	5 12	18 21	---	9 01	23. Péntek	4 42	18 44	11 15	1 32	
8. Csütörtök	5 10	18 23	0 35	9 47	24. Szombat	4 40	18 45	12 21	2 10	
9. Péntek	5 08	18 24	1 23	10 40	25. Vasárnap	4 38	18 47	13 27	2 43	●
10. Szombat	5 06	18 26	2 07	11 39	26. Hétfő	4 37	18 48	14 31	3 11	
11. Vasárnap	5 04	18 27	2 47	12 43	27. Kedd	4 35	18 49	15 34	3 37	
12. Hétfő	5 02	18 28	3 22	13 52	28. Szerda	4 33	18 51	16 37	4 02	
13. Kedd	5 01	18 30	3 55	15 05	29. Csütörtök	4 32	18 52	17 38	4 26	
14. Szerda	4 59	18 31	4 26	16 20	30. Péntek	4 30	18 54	18 40	4 51	○
15. Csütörtök	4 57	18 33	4 56	17 38						
16. Péntek	4 55	18 34	5 27	18 57						

MÁJUS

Május! E hó érkezése megdobogtatja a vadászok szívét, hiszen az őzbak vadászataival megkezdődnek a nimródok piros betűs ünnepei.

A tél végén gondosan leolajozott fegyver előkerül. Szorgos kezek megtisztítják, kihúzzák a csövet. Aztán minden fontos szerkezet vékony, új olajréteget kap. Jóhet a próba, biztosan siklik-e a zár, nem ragad-e be a gyorsító, tiszta-e az optika. Még néhány bakra való lőszer kell, mely helybenmaraszt, de nem tépi szét a nemes vadat. Felületes alvásból boldogan ébred a vadász, május elseje van, indulás az erdőbe. A táj már üde zöld. Megjöttek az első költözőmadarak, már szól a kakukk. A szorgalmas méhek első rajzásra indulnak, ők a nép Orbán-bogarai. Zúgnak a cserebogarak. Ők csak a népdalainkban kedvesek, kertek gazdáit nem szeretik.

Erdőben a vadászt a madár-óra koncertje fogadja. Még sötétben csattog a fülemile, első derengésre ébred a vörösbecs, őket követi az örvös galamb méla bűgása. A cinkék kicsit később kezdik az éneket. A madarak betartják e sorrendet, és jó, ha a vadász is ismeri. Az őzbakok fején a letisztított agancs hetykén ágaskodik. Kedvtelve pákosztoskodnak, csipegetik a friss hajtásokat. A vadásznak csak cserkésznie kell tudni. A lenge tavaszi szellő messziről elviszi szagát az érzékeny őzorrig. Ha a méltatlankodó beő... beő... beő felharsan, az ember már csak mérgesen legyinthet. A keresett bak világgá ment. Nem kell róla lemondani, hiszen egy aprócska síppal július–augusztusi hívási idényben odacsalhatja magához.

De a Május! A levegő üde. Kevés a rovar. Levegőgömbben kövér felhők úsznak, terhesen éltető esőt adó párakkal. Friss fűvön harmat csillog, mindenütt virág, illat, élet.

Aztán a puska lövés egyet kiolt. Egyes lövés: eredmény; gyors duplázás: hibázás; lassú duplázás: gyakran a kegyelemlövésé.

Május! A rómaiaknál márciussal, Mars isten hónapjával kezdődött a naptár. A harmadik volt a maioresek, idősek hónapja.

Ma nem tudok maradéktalanul örvideni májusnak, nem bizony, mert míg fiatal voltam, úgy éreztem, májusban nekem virul minden virág, nekem tisztul minden barkás agancs. Most, öregkoromra csak a barátságból nekem juttatott egyetlen bak maradt májusra. E baráti gesztus döbönt rá: elmúltak a vadászévek, amikor fáradhatatlanul bújtam az erdőt, hallgattam a vadgerlét, kakukkot és lestem a bakokat, szarvasokat. Ma jobban kedvelem a szép őszt, az ökörnyalás meleg szeptembert és októbert. Igaz, tőlük már semmit nem várhatok. Most még ragyogó május van, gyönyörű figyelmeztetés arra, hogy ez a hónap az öregeké, a maius, maiores hónapja. De az az őzbak, ha szépen beáll, ha jól lövöm meg, ha érdemes agancsral örvendtet meg – az bizony ma is fiatalos örömmel áraszt el.

SÁRY GYULA

MÁJUS

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Szombat	4 28	18 55	19 40	5 17		17. Hétfő	4 05	19 16	5 58	21 35	
2. Vasárnap	4 27	18 56	20 39	5 47		18. Kedd	4 04	19 17	6 54	22 37	
3. Hétfő	4 25	18 58	21 37	6 20		19. Szerda	4 03	19 19	7 56	23 29	
4. Kedd	4 24	18 59	22 31	6 58		20. Csütörtök	4 02	19 20	9 02	-- --	
5. Szerda	4 22	19 00	23 20	7 41		21. Péntek	4 01	19 21	10 10	0 11	
6. Csütörtök	4 20	19 02	-- --	8 31		22. Szombat	4 00	19 22	11 17	0 46	☾
7. Péntek	4 19	19 03	0 05	9 27		23. Vasárnap	3 59	19 23	12 23	1 16	
8. Szombat	4 17	19 05	0 46	10 28	☾	24. Hétfő	3 58	19 25	13 27	1 43	
9. Vasárnap	4 16	19 06	1 21	11 34		25. Kedd	3 57	19 26	14 29	2 08	
10. Hétfő	4 15	19 07	1 54	12 43		26. Szerda	3 56	19 27	15 31	2 32	
11. Kedd	4 13	19 09	2 24	13 55		27. Csütörtök	3 55	19 28	16 32	2 56	
12. Szerda	4 12	19 10	2 53	15 10		28. Péntek	3 54	19 29	17 33	3 21	
13. Csütörtök	4 10	19 11	3 23	16 27		29. Szombat	3 53	19 30	18 33	3 49	
14. Péntek	4 09	19 12	3 55	17 46		30. Vasárnap	3 53	19 31	19 31	4 21	☉
15. Szombat	4 08	19 14	4 30	19 06	☉	31. Hétfő	3 52	19 32	20 27	4 57	
16. Vasárnap	4 07	19 15	5 11	20 24							

JÚNIUS

Szökek a mezők. Mint a nagy magyar költő versében, amikor kedvese szökeségére keresett hasonlatot. Szökek a búzatáblák is. Az útmenti akácok virágai már fonyadtak, fáradt illatuk elszállt.

Lassan nyugovóra tér a nap az erdő fölött, a fák koronája közt szétperreg erőtlen fénye. A búzatábla szélére őzbak vált ki, gyanakodva szétekint, majd megnyugodva vakaródni kezd.

Szűnyograj kezd körözni az arcod körül, ami arra készítet, hogy előveggyed a szűnyogriasztó folyadékot, s bekenjed az arcod. Ami a szűnyogokat riasztja, téged viszont nyugtat, mert a hajdani meghitt disznóleszek emlékét ébreszti az illata benned. Sötétedik. A fák alatt kövér már az árnyék, de távolabb a búzatábla felett tompa szürkeség lebeg; ellátni akár a lőtávolság határáig is. Az erdőben titkokkal teli szösz-szenések. Pattanásig feszül benned a figyelem – aztán alábbhagy: nem, ezek csak a pelék, az esti erdő koboldjai, melyekről Shakespeare egyik ismert figuráját, Puckot mintázta. De most beljebb erős és határozott roppanások! Ez már valami komolyabb vad lehet. Meg-megállva közeledik az erdő széléhez, bizonyára vonzza a búzatábla illata, mely olyan lehet számára, mint mikor te a pékség előtt hajnalban elhaladva érzed a friss kenyér illatát.

Most csend van, áll a vad, figyel. S csak hallgatod, amint fölötted „csattog, ver” a szíved.

Aztán észrevétlen megfordul a szél, fújás az erdő homályából, reccsenés – megugrott a disznó, rohan, viszi vissza az életosztón a sötétségbe.

S te ülsz ott tovább csalódás nélkül, hiszen így is szép ez. Lassan feljön a hold, delejes fénye elterül a búzatábla felett. Langyos szél cirógatja az arcodat, ami jólesik, s már az sem baj, hogy az erdő felé fúj.

FÖLDI LÁSZLÓ

JÚNIUS

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Kedd	3 51	19 33	21 19	5 39		17. Csütörtök	3 46	19 44	7 51	22 46	
2. Szerda	3 51	19 34	22 05	6 26		18. Péntek	3 46	19 44	9 01	23 19	
3. Csütörtök	3 50	19 35	22 47	7 20		19. Szombat	3 46	19 44	10 10	23 47	
4. Péntek	3 50	19 35	23 24	8 19		20. Vasárnap	3 46	19 45	11 16	---	●
5. Szombat	3 49	19 36	23 56	9 22		21. Hétfő	3 47	19 45	12 20	0 13	
6. Vasárnap	3 49	19 37	---	10 29		22. Kedd	3 47	19 45	13 22	0 37	
7. Hétfő	3 48	19 38	0 26	11 38	●	23. Szerda	3 47	19 45	14 24	1 01	
8. Kedd	3 48	19 39	0 55	12 49		24. Csütörtök	3 47	19 45	15 25	1 26	
9. Szerda	3 47	19 39	1 23	14 03		25. Péntek	3 48	19 45	16 25	1 53	
10. Csütörtök	3 47	19 40	1 52	15 19		26. Szombat	3 48	19 45	17 24	2 23	
11. Péntek	3 47	19 41	2 24	16 37		27. Vasárnap	3 48	19 45	18 21	2 57	
12. Szombat	3 47	19 41	3 01	17 55		28. Hétfő	3 49	19 45	19 15	3 37	○
13. Vasárnap	3 46	19 42	3 44	19 11	●	29. Kedd	3 49	19 45	20 04	4 23	
14. Hétfő	3 46	19 42	4 35	20 19		30. Szerda	3 50	19 45	20 48	5 15	
15. Kedd	3 46	19 43	5 35	21 18							
16. Szerda	3 46	19 43	6 41	22 06							

JÚLIUS

Mikor a pacsirták a legmagasabban dalolnak, mikor a nap heve a legforróbb, mikor a kukorica már elporozza címerét s zörgőre kezd száradni, mikor a tarlókat fölveri a parlagfű, s imitt-amott hallani már közüle a fűj pitypalattyolását, mikor a hőség-től remeg a levegő a horizont fölött, mikor a nyár már olyan heves, hogy azt alig lehet elviselni, és semmilyen vad nem veszi a fáradságot, hogy megmozduljon – akkor jön egy nagy fekete viharfelhő, oly sebesen, mintha gyorsvonaton érkeznek, szél kerekedik mérgesen morog az ég, majd lezúdul a zápor, csapkod az istennyila, s az ember bőrig ázik, akkor amint odébb vonulnak a fellegek, s mögülük kikan-dikál a nap, és ingünket-gatyánkat kicsavarva egy erősebb ágra terítjük, némi szik-kadás után dacolva a megfázással újra öltözködünk föl, és ne induljunk el hazafelé. Ne vesztegessük el a legértékesebb perceket!

Az ember ilyenkor elcsúszkál a legközelebbi facsoportig, onnan óvatosan becserkel arra a kicsi rétre, melyet jobbról a nádas, balról a kukorica határol, s ahová csak a kaszálók járnak be, ott aztán lekuporodik a kis bodzabokor tövébe, előkotorja a sípot, s míg azzal bajlódik, hogy a vizet kirázogassa a szerkezetből, a kukoricából őzsuta rohan ki, majd pár méterrel mögötte a bak. Hatalmas, öreg, fakószínű suta, lovagja pedig legföljebb hároméves, élénkvörös színben pompázik. A rafinált asz-szonyosság fut három kört, majd megáll, kelleti magát: kutyamód rázza le fejről a vizet. A kis legény meghökken, fölveti agancsos fejét, ágvégein csillog a víz, a trófea igen erősnek látszik.

Villás bak, állapítjuk meg távcső nélkül, s már nyúlunk is a puskáért, ám amint a bak megjelenik a céltávcső látómezejében, a vadász elmosolyodik, és szép lassan leengedi a fegyvert. Minek is siettetné a dolgot, bőven van ideje fenéig élvezni a július titkát: az idei üzekedés még csak ebben a pillanatban kezdődött el.

MÁROK TAMÁS

JÚLIUS

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Csütörtök	3 50	19 45	21 26	6 13		17. Szombat	4 04	19 36	8 59	22 15	
2. Péntek	3 51	19 45	22 00	7 15		18. Vasárnap	4 05	19 35	10 06	22 40	
3. Szombat	3 52	19 44	22 31	8 20		19. Hétfő	4 06	19 34	11 10	23 05	
4. Vasárnap	3 52	19 44	22 59	9 28		20. Kedd	4 07	19 33	12 13	23 29	
5. Hétfő	3 53	19 44	23 27	10 37		21. Szerda	4 08	19 32	13 15	23 56	●
6. Kedd	3 54	19 43	23 54	11 48	◐	22. Csütörtök	4 09	19 31	14 15	---	
7. Szerda	3 55	19 43	---	13 01		23. Péntek	4 10	19 30	15 15	0 24	
8. Csütörtök	3 55	19 42	0 24	14 16		24. Szombat	4 11	19 29	16 13	0 57	
9. Péntek	3 56	19 42	0 57	15 32		25. Vasárnap	4 13	19 28	17 08	1 34	
10. Szombat	3 57	19 41	1 35	16 47		26. Hétfő	4 14	19 27	17 59	2 18	
11. Vasárnap	3 58	19 41	2 21	17 58		27. Kedd	4 15	19 25	18 45	3 08	
12. Hétfő	3 59	19 40	3 16	19 01		28. Szerda	4 16	19 24	19 26	4 04	○
13. Kedd	4 00	19 39	4 19	19 55	●	29. Csütörtök	4 17	19 23	20 02	5 06	
14. Szerda	4 01	19 39	5 28	20 40		30. Péntek	4 19	19 22	20 35	6 11	
15. Csütörtök	4 02	19 38	6 39	21 16		31. Szombat	4 20	19 20	21 04	7 19	
16. Péntek	4 03	19 37	7 50	21 48							

AUGUSZTUS

A fullasztó hőség alkonyatra elviselhetővé szelídült. Délután, a napfényben vakító, fehéren vibráló távoli tanya falán, a nyugodni készülő nap fénye – tüzét veszthe – már csak piroslott.

A Vadász a csatorna gátoldalán, könyökére támaszkodva, a nyugati égboltban gyönyörködött. A tornyosuló felhők – mint a Nap, királyi trónja –, tömören barnállottak. Körülötte lángvörös fényben izzott a láthatár. Szeme nem állhatta, elfordult. Az előbb még jól látható nádas, a Természet ecsetje kekes foltta mosta össze. Arról várták a kacsák érkezését. Szeme a kutyára villant. Állat lábaira támasztva nyugodtan feküdt.

A Vadász ismét az alkonyati színjáték felé fordult. A tömör felhőtrón összeomlóban. A bíborvörös fénynek már csak színe van, ereje nincs. A haldokló Napkirály koronája most süllyedt a látóhatár alá. A csend szinte simogató.

A vizsla – a nádas felé figyelve – megmerevedett. A kacsák! Tökésrcék – két pont – füttyülve közelednek! A puszkacsó lassú mozgással kísérte repülésüket. S amikor látszólag egymás takarásában voltak, a lövés kíméletlen dördülése széttépte a Csendet. A gácsér a csatorna sötét vizébe csapódott, a másik a nádasba. A kutya ugrott, a zsákmányt a Vadász lába elé fektette. Körülöttük ájult némaság. A Nap felhőtrónja már csak hűlő zsarátnok, haldokló, narancsszínű parazsakkal. A nádas mögött a tanyafal, egykor sziporkázó fénye, most lilába hajlóan sötétedő. A csendet bátortalanul megtörte egy hegedűjét próbálgató tücsök. . .

A Vadász lehajolt a kacsákért. A keleti égbolt már acélkék, a közeledő este előhírnökeként. A fejük felett – hazafelé indulva – hunyorogva kigyulladt az első csillag.

SZ. NAGY LÁSZLÓ

AUGUSZTUS

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Vasárnap	4 21	19 19	21 31	8 28		17. Kedd	4 42	18 54	11 02	21 57	
2. Hétfő	4 22	19 18	21 59	9 39		18. Szerda	4 43	18 52	12 03	22 25	
3. Kedd	4 24	19 16	22 27	10 51		19. Csütörtök	4 45	18 50	13 04	22 56	☾
4. Szerda	4 25	19 15	22 58	12 04	☾	20. Péntek	4 46	18 48	14 02	23 31	
5. Csütörtök	4 26	19 13	23 33	13 17		21. Szombat	4 47	18 46	14 59	---	
6. Péntek	4 27	19 12	---	14 31		22. Vasárnap	4 49	18 45	15 51	0 12	
7. Szombat	4 29	19 10	0 15	15 41		23. Hétfő	4 50	18 43	16 40	0 59	
8. Vasárnap	4 30	19 09	1 04	16 46		24. Kedd	4 51	18 41	17 23	1 53	
9. Hétfő	4 31	19 07	2 02	17 43		25. Szerda	4 53	18 39	18 01	2 53	
10. Kedd	4 33	19 05	3 07	18 31		26. Csütörtök	4 54	18 37	18 35	3 58	
11. Szerda	4 34	19 04	4 17	19 12	●	27. Péntek	4 55	18 35	19 06	5 06	○
12. Csütörtök	4 35	19 02	5 28	19 45		28. Szombat	4 57	18 33	19 34	6 16	
13. Péntek	4 37	19 01	6 39	20 15		29. Vasárnap	4 58	18 31	20 02	7 28	
14. Szombat	4 38	18 59	7 48	20 41		30. Hétfő	4 59	18 30	20 31	8 41	
15. Vasárnap	4 39	18 57	8 54	21 07		31. Kedd	5 01	18 28	21 01	9 54	
16. Hétfő	4 41	18 55	9 59	21 31							

SZEPTEMBER

„September colligit uvas” – szeptember begyűjti a szőlőfürtöket, olvasható a Csíziónban. E kalendárium a vadászatra nem tér ki, hisz a nép nem vadászhatott, legföljebb orozva, mint Tiborc. Különösen nem ejthetett el szarvasbikát. Azért pallos járt.

Egy-egy szarvasbika elejtése adja szeptember kiváltságos értékét. A lapályokon hajnalban muszlinként lebbenő ködöket terel a szél. A levelek csúcán kövér harmat. Töltelefkák levelei sárgulnak. Indulnak a költöző madarak. Vadászember ilyenkor megmagyarázhatatlan feszültséget érez a tagjaiban, minden gondolata az erdőé. Augusztus végén nyekereg már egy-egy fiatal bika. Az öregek még nem szólnak, de már nyugtalanná vált a vad. A rejtőzködő szarvasbika megmozdul. A tehéncsapatok felől érkező csábító illatok arra készítetik, hogy földjé eddigi óvatosságát.

A vadász falán már ott díszleg a májusi őzagancs. A kistestvér bevezetője a vadászéavadnak, a szarvasnász pedig a betetőzése. Ez teljes embert kíván, hisz nem csak a bika érzékszervei kiválóak, de egész csapat tarvad, és a világ legóvatosabb vadja, a vezértehén vigyázza a koronás urat.

Ma a vadászok legtöbbjét rávezetik a vadra, ő csak a ravaszt húzza meg, amikor odasúgják: „Tessék lőni!” Az eredmény a kíséren múlik, de a trófea a tekintetes úré. A feltálat vad drága célponttá alacsonyodott. A mai kor szarvasvadásza nem ismeri a vadjárást. Szétvált siker és trófea.

Nekem még évekre telt, míg megtanultam az erdei viselkedés szabályait. S amint egyre kevesebbet vétettem a csend és a nyugalom törvénye ellen, egyre több vaddal találkoztam. De bikát csak legutoljára sikerült elejtenem, amikor falamon már több őzagancs és vaddisznóagyar díszelgett. Szeptember ajándéka sokáig váratott magára. Első bikám odajött a les lábához, ahol a hajnali cserkészet fáradalmait pihentem ki. Aztán jöttek sorban a többiek, évente egy-egy, két őszön pedig kettő is. Válogattam: kétszer egymás után nagy bikát nem lőttem. Sőt egy érdekes selejtet többre tartottam, mint egy közepes koronás agancsot. Oh, boldog idők!

A szarvasvadászat azóta elszállt az álmok kódébe. Életem lapályain lassan egyre vastagabb lesz a szeptemberi ködfátyol, mely beborítja az apróbb élményeket. A feledés megrostálja az emlékeket. De minden szarvasbögés örökre felejthetetlen! Soha ki nem törölhető, hiszen ugyanabból a felkavaró érzésből ered, mint az emberi szerelem. Mindkettő halálba hajszolja azt, akin erőt vesz.

Életünk alkonyán emlékeinkből élünk. Rápillantunk a falon a büszke bika agancsára és ahogy elejtésének körülményei földidéződnek, újra gyorsabban ver az öreg szív, s elindul bennünk a csoda. Már indulnánk is a fegyverszekrényhez, de hirtelen rádöbbenünk, már egyetlen bika sem nekünk bög az erdőn. Visszazökkenünk a székbe, s belenyugszunk: szívünk szeptemberre dobban, de legbelül késő ősz van. . .

SÁRY GYULA

SZEPTEMBER

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Szerda	5 02	18 26	21 35	11 08		17. Péntek	5 23	17 53	12 49	22 06	☾
2. Csütörtök	5 03	18 24	22 13	12 21	☾	18. Szombat	5 25	17 51	13 43	22 50	
3. Péntek	5 05	18 22	22 59	13 32		19. Vasárnap	5 26	17 49	14 32	23 40	
4. Szombat	5 06	18 20	23 53	14 38		20. Hétfő	5 27	17 47	15 17	---	
5. Vasárnap	5 07	18 18	---	15 36		21. Kedd	5 29	17 45	15 57	0 37	
6. Hétfő	5 09	18 16	0 54	16 26		22. Szerda	5 30	17 43	16 33	1 40	
7. Kedd	5 10	18 14	2 00	17 08		23. Csütörtök	5 31	17 41	17 05	2 47	
8. Szerda	5 11	18 12	3 10	17 44		24. Péntek	5 33	17 39	17 34	3 57	
9. Csütörtök	5 13	18 10	4 20	18 14	●	25. Szombat	5 34	17 37	18 03	5 09	○
10. Péntek	5 14	18 08	5 29	18 42		26. Vasárnap	5 35	17 35	18 31	6 23	
11. Szombat	5 15	18 06	6 37	19 07		27. Hétfő	5 37	17 33	19 01	7 39	
12. Vasárnap	5 17	18 04	7 43	19 32		28. Kedd	5 38	17 31	19 34	8 55	
13. Hétfő	5 18	18 02	8 47	19 58		29. Szerda	5 39	17 29	20 12	10 11	
14. Kedd	5 19	17 59	9 50	20 24		30. Csütörtök	5 41	17 27	20 56	11 24	
15. Szerda	5 21	17 57	10 52	20 54							
16. Csütörtök	5 22	17 55	11 51	21 27							

OKTÓBER

Új vetések smaragdzöldjén csillog a fáradt napsugár, s furcsa álom jár a szállongó ökor-nyálak nyomán. Álom, mikor vörösré érik az erdő, csöpörgős, sárguló leveleket sodor óvatos lopakodásunk a csalitban. Múltó nyüzsgő hónapok után csöndes ködökön ragyognak a távlatok, látszik már a messi hegyek deresen feszülő hidege. A potyogó diót már elrejtették gondosösztönű mókusok, s peléket mentettem a kis vadászház kályhacsövéből. Dér csillog a kéküstökű csormolyán s a patak-széli réten búcsút int a lilaruhás kikerics.

Száll az ökornyál – fönnakad zöld kalapon, szakállon, puskacsövön... pókocska fut arcomon, siet; talán az elmúlt nyár után? Körülölel a csönd! Mélységes mély kútja nyílik ilyenkor az emlékezésnek. Tükrösen csillan az emlékezés, világít, s kialszik, mint a parázs; májusi bak vérrózsája, szarvasok orgonás násza. Október furcsa tükrén újra föllobognak a nyári, őszi történések a nappali fényben, de a ködök darukrúgatós estjén meg-megborzong az ember bőre, mint a kialvó szerelem parázsánál. Nappal néha visszatér a nyár... úgy is hívjuk, vénasszonyok nyara... Rónán, pusztán dörren a puska, nyúl bukfeneczik, a vastag, színes avaron tompán puffan a csillogó tollú fácán. Terítéken a színes, vörös tollak egybeolvadnak az avarral... hulló levelek, toll és vér – találkoznak ismét... visszatérnek oda, ahol az idő időtlen, s a homály feketesége olyan köd, mely aligha száll föl, mert nincs napsugár, csak titok, melyet a vadászember talán jobban érez, mint más...

Október, furcsa álom hava, tavaszelő, március tükrös hónapja. A rövid, „újra nyár” napjai, elkésett virágnylás, újra próbálkozó lobogás? Barcogóteknőjüket foglalják a bikák, szerelmes dáмок hangjától visszhangos az erdő, s vadludak feleselnek a tájjal – gá-gá-gá, most megvünk világá. Kis vadászház kéményéből fehér füst kanyarog – illatos, mint a búcsúzó erdő üzenete – fejszés hasábok égő évgyűrűiből száll az üzenet! Évszázados tölgy üzenete... most illatos fehér füst, de benne sok minden. Vén tölgy füstje... fuit... most cserépkályha melege.

Tükrös hónap október; belenézünk s látjuk tavaszi vágyaink, reményeink sodrát. Még egy-egy föllángolás vagy inkább parázslás; dámnász!

De leginkább búcsúzás, lombhullás, bár színes, de kifosztott ágak integetnek. Kitejesedő hiány, értékét veszi lassan minden, ami megérdemli, de megnő az élet önértéke s lecsupaszodván látható lesz.

A kifosztottság állapotában megszülehet a szelidség, s megérthetjük a másfajta kis dolgok jelentőségét... Pele motoz a padláson, s a lerniben megigazítjuk a nyúlgerincen a kurcinát. S várunk, megint várunk... a gyertyafényes dombocskára, melyek mellett szemünkben tükröződik egy esztendő múlása. S a vadászember is reményli, hogy másként függ össze az örökkévalóság és az idő, mint ahogy büszke, véges eszünk ezt sejteti...

DR. CSIZMAZIA GYÖRGY

OKTÓBER

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Péntek	5 42	17 25	21 48	12 32		17. Vasárnap	6 05	16 54	13 12	22 23	☾
2. Szombat	5 44	17 23	22 46	13 33	☾	18. Hétfő	6 06	16 52	13 53	23 22	
3. Vasárnap	5 45	17 21	23 51	14 25		19. Kedd	6 08	16 50	14 30	--- --	
4. Hétfő	5 46	17 19	--- --	15 08		20. Szerda	6 09	16 48	15 02	0 26	
5. Kedd	5 48	17 17	0 58	15 45		21. Csütörtök	6 11	16 46	15 32	1 34	
6. Szerda	5 49	17 15	2 07	16 16		22. Péntek	6 12	16 45	16 01	2 45	
7. Csütörtök	5 50	17 13	3 16	16 44		23. Szombat	6 13	16 43	16 29	3 58	
8. Péntek	5 52	17 11	4 23	17 10		24. Vasárnap	6 15	16 41	16 58	5 14	☉
9. Szombat	5 53	17 09	5 29	17 34	☉	25. Hétfő	6 16	16 39	17 30	6 32	
10. Vasárnap	5 55	17 07	6 34	17 59		26. Kedd	6 18	16 38	18 07	7 51	
11. Hétfő	5 56	17 05	7 38	18 25		27. Szerda	6 19	16 36	18 50	9 09	
12. Kedd	5 58	17 03	8 40	18 53		28. Csütörtök	6 21	16 34	19 40	10 22	
13. Szerda	5 59	17 01	9 41	19 25		29. Péntek	6 22	16 33	20 38	11 28	
14. Csütörtök	6 00	16 59	10 40	20 01		30. Szombat	6 24	16 31	21 42	12 24	
15. Péntek	6 02	16 57	11 35	20 42		31. Vasárnap	6 25	16 29	22 50	13 10	☾
16. Szombat	6 03	16 55	12 26	21 30							

NOVEMBER

Ha normális ember hallja e szót, „november”, ölmös égbolt, vigasztalan, hideg eső, csontfagyasztó köd rémlik föl előtte, meg a korai szürkület, mely nem csak az estét hozza, hanem a depressziót is.

Ellenben, ha nemnormális, azaz vadászember előtt hangzik el e hónap neve, azt vágja rá: amikor szinte mindenre lehet vadászni!

Kis erdei házat képzel magának, melyhez sáros, járhatatlan út vezet, néhány igaz barátot, nagy szatyor ételt, és még nagyobb demizson sűrű vörösbort. Amikor az esti lesre indul, házigazdája annyit vet oda útravalóul, hogy aztán koronás bikát nehogy lőjél! Magára erőltet négy vagy öt réteg ruhát, és fűtül a hidegre. Meg az esőre is, hisz a kis magaslesnek teteje van. Komótosan kiballag a nagy tisztáshoz, fölmászik a létrán, maga körül elrendezgeti a cókókóját, puskáját csőre tölti, a sarokba támasztja, végül pedig pipára gyűjt, és eregeti a bondor füstöt. Amikor a jeges köd benyúl a kabátja alá, ő maga is benyúl, és egy kis laposüveget vesz elő, s amint meghúzza, belsejét átjárja a meleg. A korán érkező sutát nem lövi meg, mert nagyobb vendégre vár, s valóban: még éppen lóvilágnál kiballag egy vén villás bika, amelyet tiszta golyóval fektet el.

A zsigereles, a visszaút és a beszállítás beletelik másfél órába, utána az ünneplés négybe. Merthogy a másik szerencsés nemnormális meg egy süldőt lőtt. A demizsonból nem sok marad másnapra, föl se kelnek reggel, csak úgy tíz felé, és alapos reggeli után ballagnak ki egy kis fációzásra. A néhány gazos árokparton, fasorban nincs sok madár, de a kutyák szépen dolgoznak, és a temetőből két nyúl is kerül. Köd van, sűrű köd, ilyenkor az ember csak bizalmas barátaival áll egy hajtásba. S amikor a szerény zsákmány fölött levett kalappal tisztelegnek, és a ködös messzeségből gágogás közeledik, a két legifjabb nimród puskája után kap, az öregebbek elnéző mosollyal nézik a feszült várakozást, majd elismerő morgással teszik a terítékre azt a két ludat, mely a lövésekre lebecsüklott.

Másnap fácánleves és vaddisznósült az ebéd. A bikalövő vállalta a szakács szerepét, ő már nem ment ki a reggeli cserkelésre, betelt élményekkel. S amint a szombat délután áthatolhatatlanná növeszti a ködöt, elered az eső, bent, a házban egyre jobban esik egy-egy hasábot vetni a tűzre, s a következő fél pohár mellé nem kell sokat beszélni, elég, ha együtt bámulunk bele a hamvadó tűzbe, egyre távolabbinak tűnik a szomszéd falu, az emberek, s minden, ami kívülág, azaz nem vadászat.

MÁROK TAMÁS

NOVEMBER

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold		
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1. Hétfő	6 27	16 28	23 58	13 49		17. Szerda	6 51	16 06	13 32	---	
2. Kedd	6 28	16 26	---	14 21		18. Csütörtök	6 52	16 05	14 00	0 22	
3. Szerda	6 30	16 25	1 07	14 49		19. Péntek	6 54	16 04	14 27	1 33	
4. Csütörtök	6 31	16 23	2 14	15 14		20. Szombat	6 55	16 03	14 55	2 46	
5. Péntek	6 33	16 22	3 20	15 39		21. Vasárnap	6 57	16 02	15 25	4 02	
6. Szombat	6 34	16 20	4 24	16 03		22. Hétfő	6 58	16 02	15 59	5 21	
7. Vasárnap	6 36	16 19	5 28	16 28		23. Kedd	7 00	16 01	16 38	6 41	○
8. Hétfő	6 38	16 17	6 30	16 54	●	24. Szerda	7 01	16 00	17 26	7 59	
9. Kedd	6 39	16 16	7 32	17 24		25. Csütörtök	7 02	15 59	18 22	9 12	
10. Szerda	6 41	16 15	8 32	17 58		26. Péntek	7 04	15 58	19 26	10 15	
11. Csütörtök	6 42	16 14	9 29	18 38		27. Szombat	7 05	15 58	20 36	11 07	
12. Péntek	6 44	16 12	10 22	19 23		28. Vasárnap	7 06	15 57	21 47	11 50	
13. Szombat	6 45	16 11	11 10	20 13		29. Hétfő	7 08	15 56	22 57	12 25	
14. Vasárnap	6 47	16 10	11 52	21 10		30. Kedd	7 09	15 56	---	12 55	●
15. Hétfő	6 48	16 09	12 29	22 10							
16. Kedd	6 49	16 08	13 02	23 15	☾						

DECEMBER

Régiék szerint a „legemberesebb” hónap. Férfivá érett az esztendő. A nap csak ritkán dugja ki dércsípte orcáját vastag felhődunnái alól. Behavazott erdei ösvényeken kocsizörgés, keréknyikorgás helyett szán siklik zajtalanul, előtte – a költő szavaival – „Párát fúvó táltosok, lábuk alatt fagy kopog”.

Erdők-mezők hófehér lapjait kusza ákombákomokkal irkálták tele a különféle állatok csapái. Aki ért a Természet nyelvén, olvashat belőle. Lám, itt egy korgó gyomrú ravaszdi vétette el ugrását, az ebédre kiszemelt fácánkakasnak sikerült időben magasba lendülni. Csupán egyetlen tollát hagyta a helyszínen csúfondáros kakatolással a fancsali képpel, csalódottan elkullogó csalavér számára.

Odébb, a vízmosásban vaddisznósihederek kíváncsiskodtak: akad-e még az ősszel lombtakaróba csomagolt, ízes makk-csemegéből? Megnyúlt ugrásaik jelzik: barát-ságtalannak találták a közeledő ember szeláruka szagát.

Az ős változatos színeinek leáldoztával a hangok is elcsendesedtek. Bizonytalanul lebeg a fegyver tompa dörrenése, a vadászat kezdetét-végét jelző kürt mintha vattakabát belsejéből szólna. Még a telhetetlen, erdőfaló láncfűrészek farkasfalkája is szordinót kapott, s az általuk szétszagatott fák zuhanását elfedi a ködöt lehelő fehérség.

Éjszaka a vágásokban szarvasok, őzek bóklásznak. Kiürült a nemrég még gazdag éleskamra, kénytelenek beérni rügyekkel, vékony gallyakkal, fakéreggel. A szerencsésebbek megelik a feltöltött etetőket. Ha akad közelükben alkalmas rejtősűrű, az első enyhébb napokig el nem távoznak a környékről.

Ligetes dombok, erdei tisztások galagonya- és csipkebokrait fehér cukormázzal hintette be a közeledő ünnep. Messzire tekingető korallbogyóikat pletykás feketerigók látogatják. Harkály kopácsol a nappal megolvadt, majd éjszakára ismét meghízott zúzmarától csilingelő ezüsterdőben. Karácsonyi gyertyák gyúlnak mindenütt az otthonokban, s a csillagszórók fényében rövid időre porrá hamvadnak az egymásba érő, szürke hétköznapok.

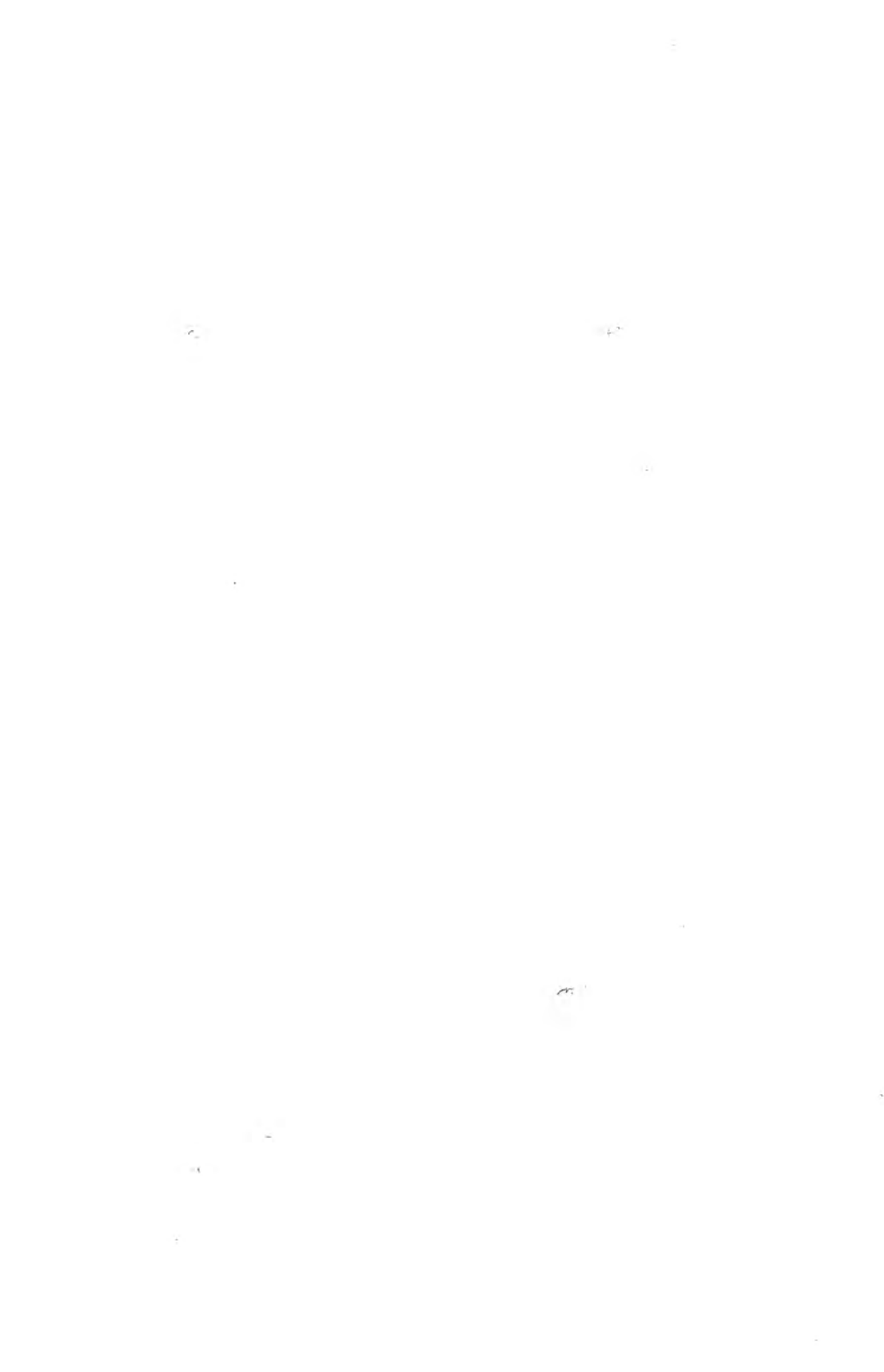
A vadászházakban egy-egy magányos ember fenyőgallyat tesz a nálánál is sokkalta öregebb, szűjárta asztalra, s egyetlen szál gyertya pislákoló világánál képzeletben újra együtt van eltávozott szeretteivel, barátaival. Arca csak akkor derül fel, amikor a jeles napok múltával vidám cimborák nyitják rá az ajtót. Vadászattal, emlékidézőssel telik az idő. Aztán egy szikrázó éjszakán éjféle harangszó foszlányai érkeznek a távolból, s másnap reggel ott topog küszöbünkön – kissé rezes orral – a vidám Újesztendő.

VIDECZ FERENC

DECEMBER

Napok	A Nap		A Hold			Napok	A Nap		A Hold	
	kelte	nyugta	kelte	nyugta			kelte	nyugta	kelte	nyugta
1. Szerda	7 10	15 55	0 05	13 21		17. Péntek	7 26	15 54	12 55	0 24
2. Csütörtök	7 11	15 55	1 12	13 45		18. Szombat	7 27	15 54	13 22	1 36
3. Péntek	7 13	15 55	2 16	14 09		19. Vasárnap	7 28	15 54	13 53	2 51
4. Szombat	7 14	15 54	3 20	14 33		20. Hétfő	7 28	15 55	14 28	4 09
5. Vasárnap	7 15	15 54	4 22	14 58		21. Kedd	7 29	15 55	15 10	5 27
6. Hétfő	7 16	15 54	5 24	15 27		22. Szerda	7 29	15 56	16 01	6 44
7. Kedd	7 17	15 53	6 25	15 59	●	23. Csütörtök	7 30	15 56	17 03	7 54
8. Szerda	7 18	15 53	7 23	16 36		24. Péntek	7 30	15 57	18 12	8 54
9. Csütörtök	7 19	15 53	8 18	17 19		25. Szombat	7 31	15 57	19 25	9 44
10. Péntek	7 20	15 53	9 08	18 08		26. Vasárnap	7 31	15 58	20 39	10 24
11. Szombat	7 21	15 53	9 52	19 02		27. Hétfő	7 31	15 59	21 51	10 57
12. Vasárnap	7 22	15 53	10 31	20 01		28. Kedd	7 31	16 00	23 00	11 25
13. Hétfő	7 23	15 53	11 05	21 03		29. Szerda	7 32	16 00	---	11 50
14. Kedd	7 24	15 53	11 35	22 08		30. Csütörtök	7 32	16 01	0 07	12 14
15. Szerda	7 25	15 53	12 03	23 15		31. Péntek	7 32	16 02	1 11	12 38
16. Csütörtök	7 25	15 53	12 29	---	◐					

HOGYAN LEHET VADÁSZNI MAGYARORSZÁGON?

---

1. A vadászat rendje Magyarországon

A vadászat feltételeit, rendjét, szabályait a vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (továbbiakban VTv) és annak végrehajtási rendelete tartalmazza. A VTv szinkronban van az erdőkről és az erdők védelméről szóló 1996. évi LJV. törvénnyel, továbbá a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvénnyel.

1.1. Az 1996. évi vadászati törvény fontosabb megállapításai:

- Valamennyi vadon élő állatfaj a Föld megújuló természeti erőforrásainak, valamint biológiai életközösségének pótolhatatlan része. Ezért a VTv célja Magyar Köztársaság területén vadon élő állatfajok közül a vadászható állatfajok természetes állományának fenntartása, az élőhelyük védelme, a vaddal való gazdálkodás, a vad által okozott károk mérséklése.
- Magyarországon a vad az állam tulajdona, a vadászati jog a föld (a víz) tulajdonosát illeti.

2. Milyen feltételekkel vadászhat a külföldi állampolgár Magyarországon?

2.1. Személyi feltételek

Magyarországon az a 18. életévét betöltött, érvényes vadászfegyver tartási engedéllyel rendelkező külföldi állampolgár vadászhat, aki részére a magyar vadászati hatóság *vadászati engedélyt* állított ki.

2.1.1. A vadászati engedély

A vadászati engedély csak az abban megjelölt jogosult(ak) vadászterületén jogosít vadászatra.

A vadászati engedélyt a hatóság:

- harminc napos;
- hat hónapos, vagy
- egy éves időtartamra érvényesítve állítja ki.

Az engedély kiadásáért díjat kell fizetni. Az engedélyt az a vadászszerző iroda jogosult megszerezni, amelyik a külföldi állampolgárral vadászatra szerződést kötött vagy a vadászatra jogosult képviselője, és természetesen maga az engedélyt kérő külföldi állampolgár.

2.1.2. Ki kaphat vadászati engedélyt?

Az a 18. életévét betöltött nem magyar állampolgár, aki rendelkezik:

- *bérvadászati szerződéssel** vagy vendégvadászi meghívással;
- *vadászlőfegyver* (vadászij, ragadozó madár) *behozatalának engedélyével**;
- állandó lakhelyének joga szerint megkövetelt *vadászlőfegyver* (ragadozó madár, vadászij) *tartási engedéllyel*;
- a vadászat során másnak okozott károk fedezetére szolgáló *érvényes vadász felelősség-biztosítással** (a biztosítást a vadászati engedély érvényességének idejére kell kötni).

2.1.3. Ki jogosult ellenőrizni a vadászatot?

- A vadászterület szerint illetékes *vadászati hatóság* (Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium megyei Hivatala vadászati felügyelőségének felügyelői);
- *a természetvédelmi hatóság*;
- *a rendőrség*.

2.1.4. Meghívólevél

A külföldi állampolgár csak bérvadászati szerződés, illetőleg meghívás alapján vadászhat Magyarországon. A vadászat szervezését bonyolító, erre feljogosított iroda a külföldi szerződő félnek névre szóló *Meghívó levelet* küld. A külföldi vadász ennek felmutatása után kérheti, hogy a magyar határon részére a fegyver-behozatali (és kiviteli) engedélyt az illetékes magyar vámhatóság kiállítsa.

2.1.5. A vadászfegyver behozatala (és kivitele) Magyarországra

A külföldi vadász nevére szóló Meghívó levél felmutatása, a saját hazájában kiállított érvényes fegyvertartási engedélye (vagy annak megfelelő okmány) és útlevele bemutatása után a vámhatóság az illeték lerovása után kiállítja a *fegyver-behozatali (és kiviteli) engedélyt*. *Az 90 napig érvényes*, tehát ennél hosszabb ideig nem tartható a vadászfegyver Magyarországon.

Fontos! Ezt az okmányt kiutazáskor feltétlenül fel kell mutatni, és ott kell hagyni a határ-átlépés helyén. Ellenkező esetben a magyar vámhatóság eljárását vonja maga után!

2.1.6. Szerződés a vadászatszervező irodával

A vadászatszervező iroda és a külföldi állampolgár között megkötött bérvadászati szerződés *csak akkor érvényes, ha írásba van foglalva* (külkereskedelmi szerződés).

2.2. A vadászat szabályai

2.2.1. Vadászfegyverek, lőszerek és eszközök

A vadászati törvény meghatározza, hogy Magyarországon vadat csak vadászati célra engedélyezett – legalább 45 cm csőhosszúságú – vadászfegyverrel, valamint ijjal és ragadozó madárral lehet elejteni.

* A * -gal jelölt elemeket a Magyarországon bejegyzett vadászatszervező iroda biztosítja szerződő partnerének.

A 30/1997-es FM rendelet szerint nagyvadra csak 2500 joule vagy azt meghaladó csőtorkolati energiájú golyós vadászlőszer használható (kivétel az őz, melyre 1000 joule vagy azt meghaladó csőtorkolati energiájú vadászlőszerrel is vadászhatunk).

Sörétes fegyvert Magyarországon csak apróvad elejtésére szabad használni (kivétel a vaddisznó, mely sörétes fegyverből kilőtt lövedékkel is elejthető). A magyarországi vadászati gyakorlat szerint sörétes fegyverhez az alábbi sörétméretű lőszeret használják, s ezt a külföldi vadászoknak is javasolják:

mezei nyúlhoz	3,0-3,5 mm sörét átmérő
fácánhoz	3,0-3,5 mm sörét átmérő
vadrécékhez, szárcsához	3,0-3,5 mm sörét átmérő
vadludakhoz	3,5-4,0 mm sörét átmérő
szörmés ragadozókhoz	3,0-4,5 mm sörét átmérő
fogolyhoz, erdei szalonkához, örvös galambhoz, balkáni gerléhez	2,1-2,5 mm sörét átmérő

Félautomata (öntöltő) sörétes fegyverbe csak három lőszer tölthető.

Magyarországon ijjal is szabad vadászni, de gímszarvast, dámszarvast, muflont, őzet, vaddisznót *kizárólag 222,7 newton húzóerőt meghaladó vadászíjjal* és ahhoz *alkalmas vadászvesszővel* szabad elejteni.

Tiltott vadászati eszköznek minősül:

- az önműködő (automata) és öntöltő (félautomata) golyós lőfegyver, valamint a 0,22 kaliberű és 40 milliméternél kisebb hüvelyhosszúságú lőszer kilövésére alkalmas golyós lőfegyver használata;
- nagyvadra (gím, dám, őz, muflon) a sörétes fegyver használata (kivétel a vaddisznó);
- lőfegyverre szerelt hangtompító;
- a vad éjszakai megfigyelésére alkalmas elektronikus optikai eszköz;
- a vad megtévesztésére alkalmas elektronikus akusztikai eszköz;
- a vad megtévesztésére alkalmas mesterséges szaganyag, valamint élő csali állat;
- vadászaton fényszóró használata (kivéve vaddisznó éjszakai vadkárelhárító vadászata, illetve róka éjszakai vadászata, ha erre a vadászati hatóság külön engedélyt adott);
- a mérgezett hegyű és robbanó fejű nyilvessző;
- a számszerj;
- a már ismertetett vadászíjtól és vadászvesszőtől eltérő típusú eszköz használata.

2.2.2. A vadászat rendje

Vadászni csak a törvény által nem tiltott módon, és csak a vadászat rendjének megfelelően szabad. A vadász saját felelősségére vehet részt a vadászaton. Köteles betartani a vadászat rendjéért felelős személy (vadászatvezető, kíséző vadász) rendelkezéseit.

A vadászaton nem vehet részt az alkohol, valamint a vadászati képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt álló személy, továbbá az, aki egyébként nincs a biztonságos vadászathoz alkalmas állapotban.

Fontos szabály! Vadászfegyverrel (vadászíjjal) lövést leadni csak akkor szabad, ha a vadász minden kétséget kizáróan felismerte azt a vadat, amelynek vadászatára engedélyt kapott, és a lövésével mások testi épségét, illetve vagyontárgyait nem veszélyezteti!

Magyarországon *egyéni*, illetve *társas* (három vagy több vadász részvételével rendezett) vadászaton lehet részt venni. Egyéni vadászaton a vendégvadász vagy bér vadászati szerződéssel vadászó mellé kötelező kísérővadászt állítani.

2.2.2.1. Vadászati módok

Egyéni vadászat: cserkelés, les, barkácsolás, vízi járműről történő vadászat

Társas vadászat:

- nagyvad: terelő- és hajtóvadászata
- apróvad: kereső, illetve hajtóvadászata.

Nagyvadterelő vadászatnak minősül a *legalább három, de legfeljebb hat vadász* és tűz hajtó részvételével tartott társasvadászat.

Nagyvadra történő egyéni vadászat alkalmával látcső használata kötelező.

2.2.2.2. Hogyan vadászhatók az egyes vadfajok?

Kizárólag egyéni vadászaton vadászható:

- nagyvad fajok közül: gímbika, dámbika, őz (bak, suta, gida), muflonkos, szika szarvas (bika, tehén, üdő, borjú);
- apróvad fajok közül: erdei szalonka.

Egyéni és társas vadászaton vadászható:

- nagyvad fajok közül: gímttehén, üdő, borjú, dámttehén, üdő, borjú, muflonjuh, jerke, bárány (e vadfajok hajtásban nem, *csak terelő vadászat*on vadászhatók);
- apróvad fajok közül: üregi nyúl, róka, pézsmapocok, nyestkutya, aranysakál, mosómedve, vetési lúd, nagylilik, vadászható récefajok, balkáni gerle, örvös galamb, seregély, dolmányos varjú, vetési varjú, szarka, szajkó, házigörény, nyest.

Kizárólag társas vadászaton vadászható: mezei nyúl, fácán, fogoly

2.2.2.3. A vad milyen helyzetében szabad lövést leadni?

- szárnyasvadra röptében, mezei nyúlra futtában;
- nagyvadra csak álló helyzetében szabad lövést leadni (kivéve a vaddisznót);
- sebzett nagyvadat futtában is el szabad ejteni;
- íjjal történő vadászat esetén a mezei nyúlra nem csak futtában szabad nyilazni.

2.2.2.4. Fontos fegyverkezelési szabályok:

- A vadászfegyvert használata előtt ellenőrizni kell, hogy nincs-e megtöltve, a csőbe nem került-e idegen anyag, külső kakasos fegyver kakasa nincs-e felhúzva.
- A töltött vadászlőfegyver, a vadászat során biztosítva, csőtorkolattal felfelé vállon vagy kézben tartva hordható.
- A vadászfegyvert mindig úgy kell kezelni, hogy az még véletlen elsülés esetén se okozhasson személyi sérülést vagy anyagi kárt.
- A vadászfegyvert csak közvetlenül a lövés leadása előtt szabad tűzkész-, illetve golyós fegyver elsütő billentyűjét gyorsított állapotba hozni.
- Ha a lövés elmarad, a vadászlőfegyvert haladéktalanul ismét biztosítani, a golyós vadászlőfegyver gyorsítóját feszteleníteni kell.
- Tilos a hajtók között kitérő vagy a vadászok vonalán átfutó vadat célozva követni.
- A lőállást a hajtás, illetve a terelés befejezése előtt tilos elhagyni.
- A hajtás lefújása után tilos vadra lövést leadni, kivéve a sebzetvad terítékre hozását. A lövést leadó vadászt a hajtás lefújása után a vadászatvezető a vadászatból köteles kizárni.
- Tilos vadászlőfegyvert őrizetlenül hagyni.

2.2.2.5. A vadászfegyver töltésének és ürítésének szabályai:

A vadászfegyver betölthető:

- ha a vadász a leshelyet, lőállást elfoglalta;
- ha a hajtás (vadászat) elkezdődött;
- vagy ha a kísérő arra engedélyt adott.

A fegyvert ki kell üríteni:

- ha a hajtás (vadászat) befejeződött;
- a magaslesre felmenetelkor és lejövetelkor;
- lőállás, leshely elhagyásakor;
- járműre szálláskor;
- terepakadályon (árok, kerítés stb.) való átjutáskor;
- a fegyver meghibásodásakor;
- ha a vadászatvezető/kísérő arra utasítást adott.

A vadászatra vonatkozó szabályok, illetve utasítások megszegőjét a vadászatvezető figyelmezteti, súlyosabb esetben a vadászatból kizárja. A vadászatvezető köteles a hajtás végét a vadászat résztvevői számára egyértelműen jelezni.

A vadászat alkalmával a leshelyet vagy lőállást az előzetesen megbeszélte időpontig vagy a vadászat befejezésének jelzéséig nem szabad elhagyni. Sötétben a vadász a megállapodás szerinti hang- és folyamatos fényjel leadásával közeledhet a másik vadász helyéhez.

Lakott területen, közforgalmú járművön, valamint idegen vadászterületen történő áthaladáskor a vadászlőfegyver csak kiürítve, tokban tartható, illetve szállítható.

2.2.2.6. Vadászat csónakból:

Vízivad vadászatára csak az a kézi erővel hajtott vízi jármű - csónak - használható, amely:
- kifogástalan műszaki állapotú;

- a vadászfegyverrel való lövéshez egyensúlyt biztosít, valamint
- a vízi jármű vezetője és a vadász részére rendelkezik rögzített ülőhellyel;
- vízi járműből való vadászat alkalmával a járművön – a vezetőjén kívül – egy vadász tartózkodhat (vadászkutyával is).

2.2.2.7. Magyarországon tiltott vadászati módok minősül:

- a motoros járműről, a motoros járműből, vagy a mozgásban lévő járműről;
- a vízivad vadászatának kivételével a lesgödörből;
- a vízivad kivételével a vízi járműről;
- a fényszóró használatával;
- a gímszarvasra, dámszarvasra, őzre, illetőleg muflonra hajtóvadászat keretében történő vadászat, valamint
- a falkavadászat.

2.2.2.8. Fegyverkölcsonzés

A külföldi állampolgár csak a saját fegyverével vadászhat Magyarországon, mert a vadászati engedélye csak akkor érvényes, ha fegyverbehozatali engedéllyel is rendelkezik (lásd 2.1.2. pont).

2.2.3. Nagyvad azonosító

Magyarországon bevezetésre került a nagyvad azonosítók (jelölők) használata. Az azonosítókat az elejtést követő birtokbavételkor azonnal el kell helyezni a vad testén, illetve a fej testtől való eltávolításakor a trófeán (ez a vadászatvezető/kísérő feladata!). Az azonosítókon megtalálható az évszám, a vad fajának és ivarának jelzése, valamint sorsszám is. *A nagyvad azonosítónak a vad testén, illetve trófeáján a határállépkor is rajta kell lennie! Azt a vámhatóság ellenőrizheti!* Az azonosító sorszáma rákerül a lőjegyzékre és a trófeabírálaton is feljegyzik.

2.2.4. Trófeabírálat

Magyarországon a gím-bika, dámbika, őzbak agancsát, a muflonkos szarvát és a 16 cm-t meghaladó méretű vaddisznóagyarat kötelező – az elejtést követő 30 napon belül – trófeabírálaton bemutatni.

Trófeabírálati helyek:

- a vadászat helye szerinti illetékes megyei vadászati hatóság trófeabíráló bizottsága, továbbá
- valamennyi megyében elejtett vad trófeáját elbíráltatják a következő megyei trófeabíráló bizottságok: Győr-Moson-Sopron megye, Vas megye, Zala megye, Fejér megye, Somogy megye, Tolna megye és Pest megye.

Amennyiben a trófeabírálat során megállapítják, hogy a vadat szakszerűtlenül ejtették el, és emiatt vadgazdálkodási bírság kiszabására kerül sor, a vadászati hatóság a trófeabírálati igazolást csak annak megfizetése után állíthatja ki. A vadgazdálkodási bírságot a vadászatra jogosult köteles megfizetni.

A következő nemzetközi ponthatárt (továbbiakban: IP) elérő trófeák esetében a vadászati hatóság köteles – az értékelést követő nyolc napon belül – a trófeát a minisztériumnak nemzeti értékévé való nyilvánítás céljából felülbírálatra bemutatni:

- gímszarvas 240 IP
- dámszarvas 200 IP
- muflonkos 220 IP
- őzbak 170 IP
- vadkan 130 IP

A vadászati hatóság a trófea bemutatását, illetve bírálatát, valamint kivételét a trófea azonosító jel számának feltüntetésével, aláírással és bélyegzővel igazolja.

A vadászati hatóság az elbírált trófeán – a vaddisznó agyar kivételével – a jobb oldali szarvaspót, illetve az agancstövet mechanikus befűréssal is megjelöli. Az igazolást a vadászjeggyel rendelkezőnek az egyéni löveggyékeken, a vadászati engedéllyel rendelkezőnek pedig az engedély egyéni löveggyék rovatában kell feltüntetni.

Gímbika, dámbika, őzbak agancs, muflon szarv, vaddisznó agyar külföldre történő kivételéhez a vadászati hatóság engedélye is szükséges (ez a trófeabírálat során a vadászati engedélyen kerül feltüntetésre).

A trófea kivételkor a vadászati hatóság igazolását – felhívásra – a vámhatóságnak be kell mutatni.

A vadászati hatóság a jogszerűen elejtett trófeás vad éremhatárt elérő trófeájáról az elejtő nevére kiállított oklevelet és érmet is átad.

Az elejtett vad trófeájának bírálatáért a bemutatásra kötelezettnek – a trófeabírálattal egyidejűleg – trófeabírálati díjat kell fizetnie.

A nemzeti értékévé nyilvánított trófeáról az elejtő másolatot kap. A nemzeti értékévé nyilvánított trófea elhelyezéséről, kiállításon történő bemutatásáról a minisztérium gondoskodik. A trófea nemzeti értékévé nyilvánítása esetén a jogosult a rendelkezési jogának korlátozása arányában kártalanítást igényelhet, amelynek megfizetését a külön jogszabály szerinti számláról kell teljesíteni. Amennyiben a nemzeti értékévé nyilvánított trófeát bér vadászati szerződés keretében ejtették el, a szerződésben szereplő összeg mértékéig igényelhető a kártalanítás.

3. Vadászható fajok és vadászati idények

Vadászati engedéllyel rendelkező külföldi állampolgár csak a vadászatra jogosult erre felhatalmazott képviselőjével (pl. hivatásos vadász) kíséretében vadászhat. A vadászat során köteles a kísérő utasításait betartani, és csak azt a vadat ejtheti el, amelyre engedélyt kapott (nagyvad egyéni vadászat).

Apróvad egyéni és társas vadászatán (pl. fácán, vízivad) vagy nagyvad társas vadászatán a lőálláson egyedül is tartózkodhat, de köteles szigorúan betartani a vadászatvezető utasításait (csak azt a vadat, olyan minőségűt és mennyiségűt ejthet el, amelyre a vadászatvezető engedélyt adott). Ellenkező esetben vállalnia kell annak konzekvenciáit.

Tekintettel arra, hogy a legtöbb probléma az apróvad egyéni vadászata során (elsősorban a vízivad vadászatokon) keletkezik, bemutatjuk azokat a védett és vadászható fajokat, amelyek megítélése nagyobb odafigyelést, körültekintést igényel annak érdekében, hogy még tévedésből se kerüljön védett vadfaj elejtésre.

Felhívjuk figyelmüket a vadászati idényekre (119. oldal) és különösen az 1–9. pontok szerinti magyarázatokra, valamint arra, hogy azokat a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a Környezetvédelmi Minisztérium véleményének figyelembe vételével) megváltoztathatja!

4. Trófea, illetőleg löttvad szállítása külföldre

A szállításhoz szükséges okmányok elkészítése a vadászatszervező iroda feladata és kötelessége, de fontos, hogy mindenki tájékozódjon arról, hogy a saját hazájában milyen előírásokat kell betartani, hogy a trófeát akadálymentesen haza tudja szállítani!

4.1. Trófea (agancs, szarv, toll, fog) kiviteléhez szükség van:

- a vadászatszervező iroda által kiállított eredeti számlára;
- Egységes Vámárnyilatkozatra (EU tagállamokba utazó esetén);
- hatósági állatorvosi igazolásra a trófea/hús származási helyéről;
- EU tagállamba történő bevitelhez „Anhang B”-re.

4.2. Vadhús (bőr) kivitele:

- az EU tagállamokba történő kivitel esetén kifejezetten szigorú állategészségügyi és okmányolási kötelezettség működik. Erre tekintettel az tekinthető célszerű magatartásnak, ha a vadász felkészült szállítmányozóra bízta a löttvad szállítását.

4.3. Magyarországon védett fajú löttvad egyedeinek átszállítása:

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 43. § (2) bekezdés *i* pontja szerint, az országba való beléptetés, illetve a kiléptetés helye szerint területileg illetékes nemzeti parki igazgatóságok engedélye is szükséges Magyarországon védett, illetve - ha nemzetközi egyezmény vagy jogszabály másként nem rendelkezik - nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó állatfaj egyedének külföldről történő behozatalához vagy az országon való átszállításához. Az országon keresztül a Washingtoni Egyezmény (CIPES) hatálya alá tartozó fajok esetében az Egyezmény által előírt engedélyekkel rendelkező szállítmány szállítható át. Amennyiben ezekkel a löttvad (trófea) nem rendelkezik, a 4/1990. (XII. 7.) KPM rendelet alapján a Természetvédelmi Hivatal, mint igazgatási hatóság, a szállítmányt elkozhathatja.

LEGFONTOSABB VADÁSZHATÓ ÉS VÉDETT MADÁRFAJOK

Vadászat közben a lőhető vad felismerése sokszor körülményes, különösen amikor rossz látási viszonyoknál pillantjuk meg a gyorsan tovatűnő vadat (főként a vízivad esti és hajnali vadászatakor). Kiadványunk az ilyen nehézségekre tekintettel szeretné a bizonytalanságokat okozó fajoknak azokra a küllemi sajátosságaira, magatartására, hangjára, előfordulási körülményeire a figyelmet felhívni, amelyek elősegítik a felismerésüket.

LEGFONTOSABB VADÁSZHATÓ MADÁRFAJOK

VETÉSI LÚD (ANSER FABALIS)

Nagyobb testű északi „szürke” lúdjaink egyike. Magyarországon szeptember végétől, október elejétől tavaszig látható. Hátoldala sötétbarna, melle-hasa pizskosszürke, alsó és felső farktollai fehérek, sötét szegéllyel. Legszembetűnőbb nappali ismertetőjegye fejének és nyakának sötét színezete, amely távolról feketének tűnik. Csőre megnyúlt, fekete, narancssárga gyűrűvel. Lábai sárgák.

Repülése bár gyors, de lassúnak tűnik. Mély, gaga...gagaga...gaga... hangját ritkán hallatja. Nagyobb állóvizeken és folyózátányokon választott éjjelzőhelyeiről többnyire mezőgazdasági termények vetéseire - tarlóira jár táplálkozni. Rossz látási viszonyok között első sorban hangja és az egyéb lúdfajokénál lomhább röpte alapján lehet felismerni.

NAGY LILIK (ANSER ALBIFRONS)

A vetési lúdnál jelentősen kisebb, sebesebben szálló, szürke vadliba. Hátoldala szürkésbar-na, világosszürke hastája a fiataloknál egyöntetűen fakó, az öregeknél feketén foltozott. Rövid, hússzínű csőre fölött az öregek fehér homlokfoltja sokszor reptében látott madar-aknál is szembetűnő. Lába sárga. Lillik... lilili... kiáltások sorozatából álló, jellegzetes hangját a csendes vetési ludaktól eltérően csaknem szüntelenül hallatja.

Nappal az öregek feketefoltos hasoldala alapján, sötétben pedig jellegzetes hangjáról és gyorsan lüktető szárnymozgásáról ismerhetjük fel ezt a vadlibát. Tundrai hazájából vala-mivel később érkezik Magyarországra, mint a vetési lúd, és jelentősebb hányaduk az ország keleti síkságain telel, amíg a hó el nem zárja előlük a táplálékot.

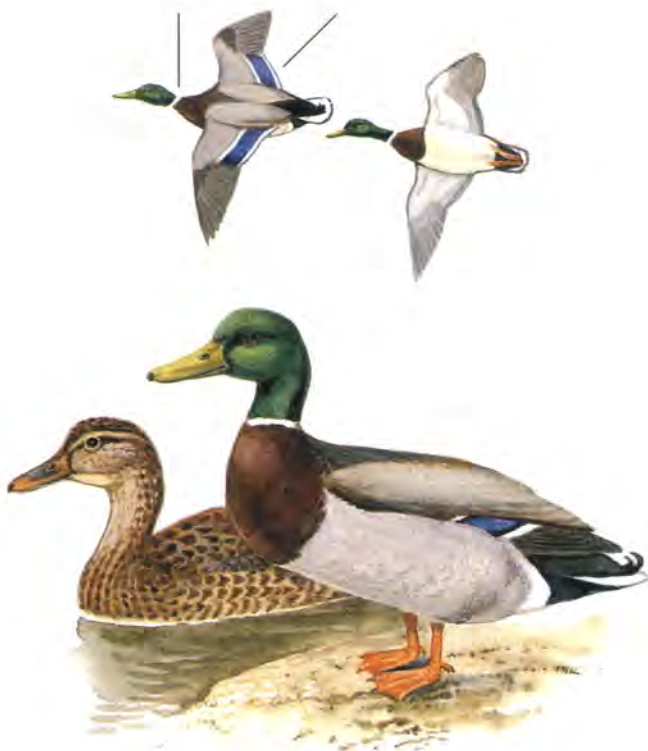
CSÖRGŐ RÉCE (ANAS CRECCA)

Valamennyi vadréce faj téli és nyári tollazata eltérő. Nászruhában (őszől tavasz végéig) a hímek színpompája fajukra jellegzetes, de nyáron a hímek, a tojók és a fiatalok uralkodószíne kevés változatosságot mutató fakóbarna. Ez a hasonlóság megnehezíti felismerésüket.

Vadréceknek jellegzetes ismertető jegye a színes karevező tollak szembetűnő, és egész éven át látható foltja, az úgynevezett szárnytükrő. Ennek alapján különösen a nyári tollazatú madarakat lehet meghatározni. A csörgő réce földrészünk legkisebb, közismert vadréceje. A gácsér gesztenyebarna feje, és széles, zöld szemsávja messziről is szembetűnő. Mellét apró fekete pettyezés borítja, alsó farktöve sárgásfehér, háta halványszürke. A tojó sárgásbarna, hastája finoman pettyezett. A csörgő réce szárnytükre zöld, széles, világos szegéllyel.

A gácsér hangja jellegzetes kri-kri-kri, a tojó élesen hápog.

Távolról a repülő gácsért sötétfejű, szürketestű madárnak látjuk, a tojót barnássárgának. Rendezetlen, sűrű csapatban repülnek. Röptük rendkívül gyors és változatos. Egyszer földközelségre ereszkednek, majd hirtelen a magasba törnek, gyakran hallatják hangjukat. Folyamatos hangadásuk és káprázatos repülésmódjuk a legszembetűnőbb ismertetőik. Vadászidényben nyár végétől a fagyokig tart magyarországi átvonulásuk.

TÖKÉS RÉCE (ANAS PLATYRHYNCHOS)

Nyáron a gácsérok, tojók és fiatalok tollazata egyformán rozdszín alapon sötétbarna vonalkázással mintázott. Szárnytükrük fehéren szegett, kékesen zöldeken irizáló ibolyaszínű. Ősztől nyár kezdetéig ez a színezet marad a tojóknál továbbra is, a gácsérok azonban ilyenkor színpompás nászruhát öltenek. Nyakuk-fejük fémeszöld, mellük sötétbarna, hátuk sötétszürke, testaljuk halványszürke. A tőkés réce hangja a házi réce hangjához hasonló hápogás.

A világ vadkacsái között ez a récefaj a legelterjedtebb, és legjelentősebb vízivad. Felismerésük testnagyságuknak, színezetüknek, hangjuknak, de nem utolsósorban a városi tavakon Európa-szerte előforduló, többé-kevésbé urbanizált példányok gyakori látványa alapján nem okoz gondot.

BÖJTI RÉCE (ANAS QUERQUEDULA)

Kistermetű récefaj, alig nagyobb a csörgő récénél. Nászruhás gácsérját a sötétbarna fejen szemétől tarkójáig húzódó, széles fehér sáv árulja el. Begye-háta sötét, testalja világos. A tojó és nyáron a gácsér apró, sötét mintákkal árnyalt világosbarna. Jó világításban a gácsérok fehér szemsávja, és kékesszürke szárnyukon a zöld szárnytükör e faj ismertetője.

Rendszerint kisebb csapatokban vagy magánosan látjuk. Röpte majdnem olyan változatos, időnként magasba törő, mint a csörgő récéé. Rekedt krek-krek hangját gyakran hallatja. Hangja más récehangokkal összetéveszthetetlen.

BARÁTRÉCE (AYTHYA FERINA)

A tőkés récénél zömökebb termetű nászruhás gácsér feje-nyaka vörösbarna, begye fekete, középső testtája palaszürke, farktája fekete. Messziről a madártest eleje és vége feketének tűnik, közöttük a sűrke középész szinte alig látható. A tojónál és nyáron a gácsérnál is a fej-nyak-begy meg a faroktáj sötét színei halványabban jelennek meg. Röptükben a sűrke szárnycsík szembetűnő.

Hangja köhögésszerű, a faj felismerésére nem alkalmas. Kifejezetten vízhez kötött, szárazföldön ritkán látni. Röpte nehézkes, többnyire alacsonyan száll a víz felett.

KERCERÉCE (BUCEPHALA CLANGULA)

Magyarország nagyobb folyóin és állóvizein téli vendég. A gácsér feltűnően nagy feje, és háta fekete, testalja fehér. Csőre tövén kerek fehér pofafoltja távolról is jól látható. A tojó feje sötétbarna, hátoldala világosbarna, testalja szürkésfehér. Termete jelentősen kisebb, mint a hímé. Szárnytükrüknek négyzet alakú, széles fehér foltját röpkedés közben jól látni. Röptében a kerceréce tollazata a levegővel való súrlódása miatt messziről is jól hallható, erőteljesen csilingelő hangot ad, a faj felismerését ez is elősegíti.

ERDEI SZALONKA (SCOLOPAX RUSTICOLA)

Az úgynevezett „parti madarak” (Limicolae) közül Magyarországon egyedül az erdei szalonka vadászható. Ezt a jellegzetesen csak ázott talajú vagy lápos-mocsaras erdőkhez kötött fajt könnyű felismerni. Tavaszi húzáson – amikor vadászatukat a magyar jogszabály megengedi – a galambnál zömökebb, kissé nagyobb, hosszú csőrű, nagy fejű madárnak csak az árnyképét látjuk, és néha halljuk korrogó vagy pisszegő hangját is.

Röpülése változatos. Egyszer sebesen nyilal, máskor meg lomha szárnycsapásokkal látjuk közeledni. A szürkületi, csalóka világításban figyelni kell az erdő fölött megjelenő, mozgó árnyakra, nehogy a vadász szalonka helyett elhamarkodottan baglyot, kacsát vagy denevért lőjön.

ÖRVÖS GALAMB (COLUMBA PALUMBUS)

Nagytermetű, szürke tollazatú galambfaj. Nyaka fémeszöld, melle-begye borvörösén árnyalt. Nyakának és szárnyának fehér foltja az ülő vagy repülő madárnál egyaránt feltűnő. Farka végét széles, sötét szalag szegi. Táplálkozó területen többnyire csapatosan, sokszor egyéb galambfajokkal keveredve látjuk.

BALKÁNI GERLE (STREPTOPELIA DECAOCTO)

Teste egyöntetűen világos, szürkés homokszínű. Nyakának hátsó oldalát fekete gallér övezi. Farka feltűnően hosszú, s annak oldala csaknem a faroktőig fehér. Az egybefolyóan világos testszínről, a nyak fekete örvéről és a széles fehér sávban végződő, hosszú farokról ezt a városi parkokban is gyakran látott fajt könnyű felismerni.

A balkáni gerle vadászata többnyire táplálkozó területein történik, ahol egyéb galambfélék társaságában látjuk. Fokozottan kell figyelni itt, nehogy a vadász védett vadgerlét vagy kék galambot lőjön!

VADÁSZHATÓ MADARAKKAL ÖSSZETÉVESZTHETŐ VÉDETT FAJOK

KIS LILIK (ANSER ERYTHROPUS)

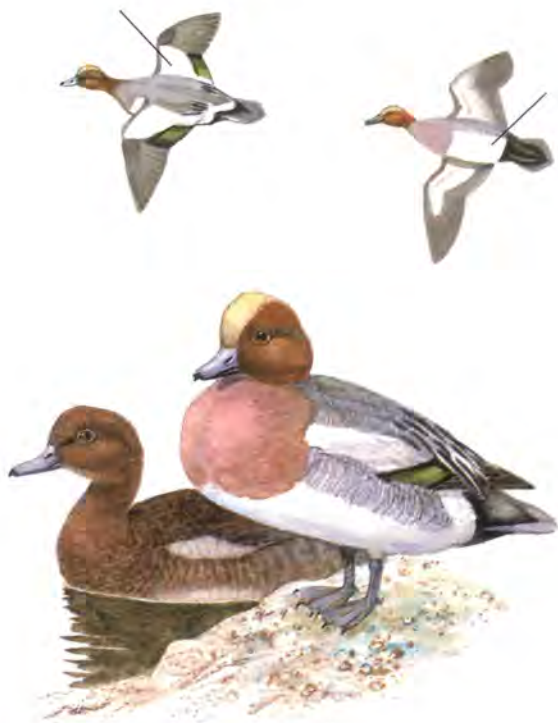
A nagy liliknél kisebb, de azzal azonosan színezett vadliba. Az öregek fehér homlokfoltjának kiterjedtebb volta távolról nem szembetűnő. Szabadban megfigyelve a két fajt, azokat repülésmódjuk és hangjuk alapján lehet megkülönböztetni. A nagy lilik - amíg meg nem zavarják - többnyire V vagy félkör alakú csapatokban repül, a kis lilik majd mindenkor rendezetlen tömegben. Hangja még a nagy liliknél is magasabb, élesebb, összefolyó vivivivivi - kiáltás, amelyet repülés közben szüntelenül hallatnak. A kis lilik szárnymozgása a többi „szürke” lúdfajnál sokkal sebesebb, vadrécére emlékeztet.

Világszerte veszélyeztetett faj, válsághelyzete miatt különös gondossággal kell ügyelni a felismerésére! Magyarországon a Tisza folyótól keletre történik az átvonulásuk, a nyugati országrészben nagyritkán láthatók. Ezért elsősorban a kelet-magyarországi vadászterületeken okozhat a felismerésük problémákat. Magyarországon fokozottan védett. Természeti védelmi értéke: 250 000 Ft.

NYÁRI LÚD (ANSER ANSER)

Házi lúdjakink őse, a legnagyobb termetű európai vadliba. Legszembetűnőbb ismertetője fejének-nyakának, de elsősorban szárnyainak világosszürke színezete. Röptében a nyári lúd szárnya ezüstösen csillog. Röpte lomha, többnyire kisebb csapatokban látjuk. Hangja a házi lúdéval azonos. Elsősorban a vetési lúddal lehet összetéveszteni. Sötétben a két faj hangja alapján különböztethető meg. Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft.

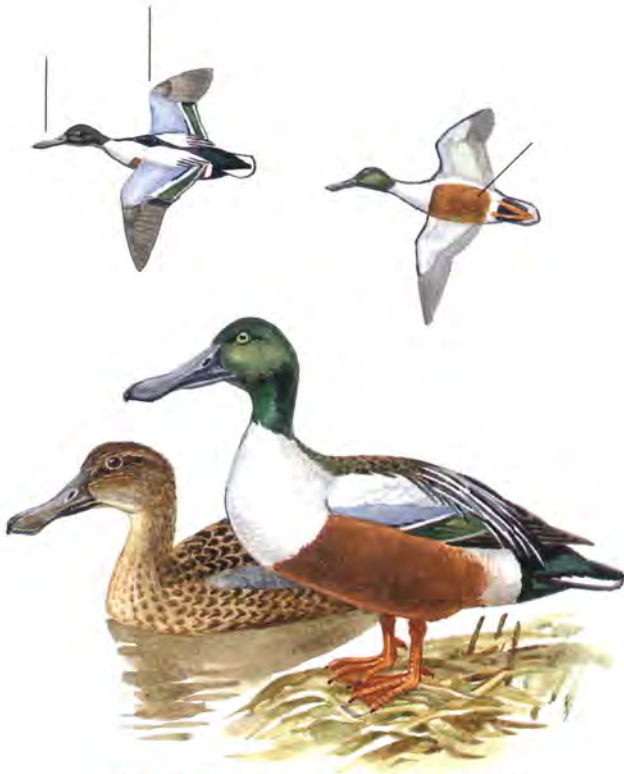
FÜTYÜLŐ RÉCE (ANAS PENELOPE)

A gácsér feje barnásvörös, homloka sárga. Szürke árnyalatú testétől elválik mellének ibolyásbarna árnyalása. Fehér hasa fekete faroktájban folytatódik, farka viszonylag hosszú és szembetűnően hegyes. Röptében legfeltűnőbb ismertetője a széles fehér vállfolt. Kora ősszel az átszíneződő példányokat is ennek alapján lehet felismerni. Hangja is jellegzetes, gumi játékszerekből kipréselt levegő sípolására emlékeztet. Természetvédelmi értéke: 2000 Ft.

KENDERMAGOS RÉCE (ANAS STREPERA)

Nehezen azonosítható, védett faj, a tőkés réce tojó vagy nyári tollazatú példányaitól alig lehet megkülönböztetni. Teste messziről egyöntetűen barnássárgának látszik, amelyen fekete farktöve és fehér szárnytükre a meghatározást segítő, jellegzetes bélyeg. Alkalmas megvilágítás mellett ezt a fajt elsősorban fehéren csillogó szárnytükre alapján ismerhetjük fel. Hangja halk, egy tagú hápogás, ritkán hallható. Nádas-lápos vizek lakója, Magyarországon ma már kevésbé gyakori. Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft.

KANALAS RÉCE (ANAS CLYPEATA)

A tőkés récénél kisebb, karcsúbb, jellegzetesen színezett vadréce. Széles, hosszú, kanálszerű sötét csőre a repülő példányoknál is feltűnő. A gácsér fehér hátoldalát fekete gerincvonal osztja ketté. Fehéren szegett farka fekete. Feje zöld, melle fehér, hasa gesztenyebarna. Jó világításban világoskék vállfoltja is látható. A tojónál vagy hasonlóan barna, nyári tollazatú hímeknél a feltűnő, vastkos csőr segíti a faj felismerését. Természetvédelmi értéke: 10 000 Ft.

CIGÁNYRÉCE (AYTHYA NYROCA)

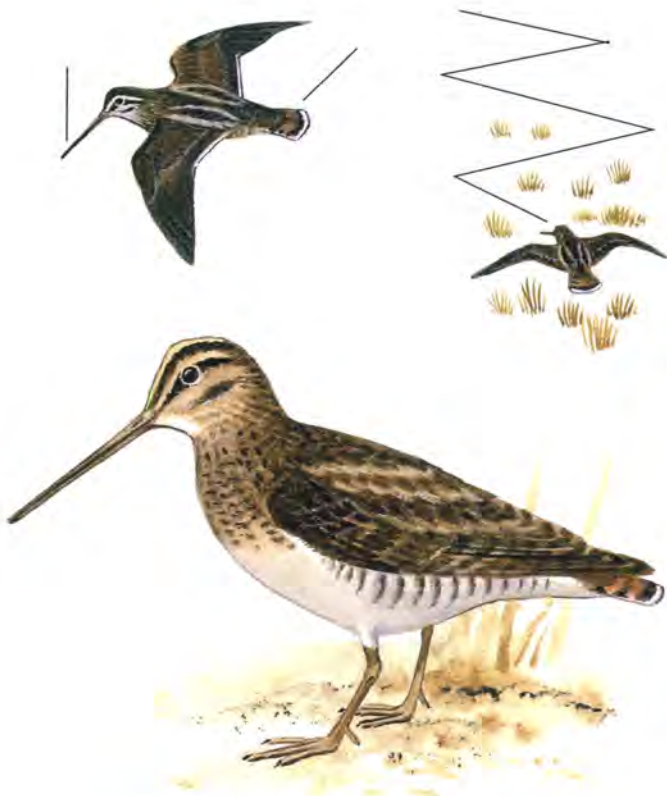
Dús növényzetű, lápos-mocsaras vizeken él ez a vörösbarna testű, sötéthátú, zömök récefaj. A gácsérok színei a tojókénál élénkebbek. A vízen látott cigányréce együtetűen sötét testén a fark fehér alsó tollai szinte világítanak. Reptében a fehér fark-alj mellett a szárny teljes hosszára kiterjedő, fehér szárnycsik is jellemző. Röpte gyors, változatos. A cigányréce világgállománya veszélyeztetett, felismerése ezért fokozott óvatosságot kíván! Magyarországon fokozottan védett. Természetvédelmi értéke: 100 000 Ft.

FÜRJ (COTURNIX COTURNIX)

Ez az ökölnyi nagyságú, tyúkféle vadmadár elsősorban hangjáról közismert. Sárgásbarna alapszínét változatos barna és fekete mintázat borítja. Rejtőzködő életmódja miatt többnyire már csak röptében látjuk, kukoricásokban, lucernásokban, réteken, gázos tarlókon rendezett őszi apróvadadászatok alkalmával. A fogoly- és fácánkeresés közben kutya vagy ember elől fölrebbenő fürjek alacsonyan, egyenes vonalban szállva iparkodnak távolodni és rövidesen ismét leereszkednek. Legtöbbször magános példányokkal találkozunk, vonulás idején képez néhány madárból álló, kisebb, laza csapatokat is. Népesebb társulások földrésznünk délebbi tájain alakulnak ki, amikor a vándorló fürjek a tenger átrepülésére készülődnek. Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft.

Az apró termetű fürjet a nagyság-különbség miatt sem lehet a fogollyal összetéveszteni. A reptében látott, gyorsan távolodó fürj árnyképe egyéb madárhoz sem hasonlítható. Közismert, jellegzetes „pitypalattyoló” hangját a növényzetben rejtőzködő madár hallatja a szaporodás időszakában. Nagyritkán fordul elő, hogy a levegőben vándorló fürjek is hangot adnak. A felriasztott fürj, amikor fölrebben, néhány halk, pirregő kiáltást hallat, azután némán repül tovább.

SÁRSZALONKA (GALLINAGO GALLINAGO)

Az erdei szalonkánál mintegy kétharmadával kisebb, karcú, és az előbbtől merőben eltérően viselkedő sárszalónkát nem csak feltűnő nagyságkülönbség, hanem az előfordulási helye is jellemzi. A védett sárszalónka is hosszú csőrű, sötétben mintázott vörösbarna testű madár, de Magyarországon olyan rövid növényzettel borított, fátlan mocsarakban él, ahol az erdei szalonka nem fordul elő tavaszi vadászidényben. A feliasztott sárszalónka csekk-csekk hangokat adva, jellegzetesen zezugos, cikázó röppüléssel távolodik.

Nászrepülése merőlegesen emelkedő, majd hirtelen alázuhanó szakaszokból áll. Nem hasonlítható az erdei szalonka nagy területeket körbejáró, vízszintes síkban végbemenő nászrepüléséhez. A vadász vadréce- és lúd vadászatokon találkozhat sárszalónkával. A vízimadarak vadászidényében azonban Magyarországon erdei szalonka nem ejthető el, így ez is kizárja a fel nem ismert sárszalónkának erdei szalonka helyett történő lelövését.

Természetvédelmi értéke: 10 000 Ft.

KÉK GALAMB (COLUMBA OENAS)

Galambokra nyár végén, kora ősszel vadásznak legtöbbször, amikor azok szántóföldi táplálkozó területeken, érett napraforgótáblákon csapatosan gyülekeznek. Ilyen körülmények között a védett és a vadászható fajok megkülönböztetése sokszor bonyolult. Gyakorlott madárismeretet és önfegyelmet kíván azok gyors felismerése. A kék galamb a vadászható örvös galambnál kisebb, a balkáni gerlénél nagyobb, távolról egyöntetűen sötétszürkének látszó madár. Nyakán és szárnyán nincs fehér volt, ezzel is különbözik az ugyancsak szürkés-kék örvös galambtól.

A balkáni gerlét a kék galambtól világos homokszínű teste, széles fehér sávval szegett, hosszú farka és a nyakának hátoldalára boruló sötét örv különbözteti meg. A kék galambot szárnyának sötét keresztcsíkja és sötét farcsíkja is jellemzi. Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft.

VADGERLE (STREPTOPELIA TURTUR)

A balkáni gerlénél valamivel kisebb testnagyságú és annál karcsúbb, rövidebb farkú faj. Testének felső oldala vörhenyes alapszínűen feketén pettyezett. Nyakoldalán fekete-fehér vonalakkól álló, kis foltot látunk. Alsó testtája rózsaszínűen árnyalt. Lekerekített, rövid farkát csak keskeny fehér szalag szegi, ellentétben a balkáni gerle nagyon kiterjedten széles, fehér farkszegésével.

A vadásznyelven sokszor és tévesen „afrikai gerlének” nevezett vadgerlét röptében, távolról, rövidebb farkú árnyképe, gazdagon mintázott tollazata különbözteti meg az egyöntetűen fakó, hosszabb farkú balkáni gerlétől. A két faj sokszor kevert csapatokban is látható a napraforgóábrák fölött, és ilyenkor történik a legtöbb tévedés a két faj megkülönböztetésénél.

Természetvédelmi értéke: 10 000 Ft.

FŐVADÁSZBÓL VADFOTÓS!

A hozzáértők azt állítják, hogy egy embernek körülbelül 10–15 évente munkájában korrekciót kell végrehajtania ahhoz, hogy azt ne a megszokás irányítsa. Az új tevékenység ismét kreatívvá, célokat kitűzővé és azt elérni akaróvá teszi. Ezt látszik igazolni eddigi életpályája is.

1961-ben született és Vértesacsán nevelkedett. Már gyermekkorában elhatározta, hogy csak olyan munkát fog végezni, aminek köze van az erdőhöz és a vadhoz. Kapóra jött, hogy 1975-ben a Csongrádi Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet elindította a vadászképzést is, így azonnal jelentkezhetett az induló évfolyamra. Az iskola elvégzése után Bicskén érettségizett, majd a Mezőföldi Állami Erdő- és Vadgazda-

ságnál helyezkedett el mint hivatásos vadász. Abban az időben kezdték a dámot, muflont, disznót telepíteni az őz és a szarvas mellé, a vadaskertként működő váli erdőbe. Legjobban a szarvasfélék viselkedése és vadászata érdekelte. Szakmai rátermettségét igazolja, hogy kineveztek kerületvezető vadásznak.

Kilenc év után áthelyezték Fehérvárcsurgóra. Itt került kapcsolatba a hazánkba telepített két szikaszarvas-fajtával, a japán és a Dybowski szarvassal. Nem csak életmódjukat ismerte meg, de vadászatot is rájuk. 1988-ban 27 évesen előléptették fővadásznak. Ebben az időszakban egy vadászidényben körülbelül 100 trófeás vadat lövettek. Legjobban a cserkelő vadászatot szerette,

BLAUMANN ÖDÖN, A VADÁSZÉVKÖNYV FOTÓSA

természetesen a szarvasfélékre, különösen az abnormis agancsot viselő bikák érdekelték. Ekkor kezdett fotózni. Rájött, hogy a zsákmányszerzésnek ez a csendes változata ugyanazt az élményt és izgalmat jelenti számára, mint a fegyveres. Sőt egy jobb felvétel érdekében sokkal közelebb kell a vadhoz férkőznie. Az első felvételeket egy Prakticával és a hozzá tartozó 500-as objektívvel készítette. Mivel nem volt megelégedve a képminőséggel, folyamatosan fejlesztette felszerelését. Az egyetlen problémát az jelentette, hogy hivatása szinte nem hagyott szabad időt számára. Ekkor 15 évi munkaviszonyát feladva elment a vendéglátóiparba. Ezután felhasználva korábbi kapcsolatait végre minden idejét kint tölthette a természetben.

A képek minősége egyre javult, ekkor már egy Nikon F 90-es gépet használt, Tokina 500-as telével. Nagyvadjai úgy jelennek meg a felvételein, ahogyan azt egy ízig-veéig vadászember látja, de keresi a természetben előforduló csodálatos színhatásokat, hangulatokat is.

Az eddigi legjelentősebb sikerét 1997-ben az „Év Természetfotósa” pályázaton érte el, ahol egyik képe a Nimród szerkesztőség különdíját kapta. Mostanában a videózás is kezdi érdekelni a vadfotózás mellett, de természetesen tudja: ahhoz, hogy színvonalas filmet tudjon készíteni, rengeteg kitartásra és gyakorlatra van szüksége. Ismerve életpályáját, nem lehetnek kétségeink afelől, hogy rövid időn belül mint filmes is jelentős sikereket fog elérni.

DÉNES ISTVÁN

A GARANCIA BIZTOSÍTÓ RT. TÁJÉKOZTATÓJA

A Garancia Biztosító az OTP Bankcsoport tagja, a biztosítás minden ágával foglalkozik. Ezen belül kiemelt jelentőségű a lakosság biztosítási igényeit kielégítő vagyon- és gépjármű-biztosítások értékesítése, valamint az életbiztosítások széles skálája. Társaságunk piacvezető a bankbiztosítások, azaz a banki termékekhez kapcsolódó, illetve bank-

ban értékesített biztosítások terén. Gyorsan növekszik a mezőgazdasági ágazat szerződésállománya, és jelentős a társaság piaci részesedése a nemzetközi utasbiztosítások és szállítmánybiztosítások terén is.

Az alábbiakban röviden bemutatjuk társaságunk egyes kiemelt termékeit.

ÉLETBIZTOSÍTÁSOK

Életre szóló garanciát és jó befektetést jelentő életbiztosításaink közül is kiemelkedik a minden korosztálynak kiváló lehetőségeket nyújtó *Garancia Generáció tőke-megtakarítási életbiztosítás*.

A Garancia Generáció biztosítás esetében az ügyfélnek lehetősége van arra, hogy a kizárólag csak ehhez a módhoz köthető kiegészítő biztosítások megkötésével különböző testre szabott biztosítási csomagokat állítson össze. A termék egyik legfontosabb újdonsága, hogy a szerződő megválaszthatja, hogy

az általa befizetett díjakat a biztosító által felkínált portfóliók közül a biztosítótársaság melyikbe fektesse be.

Az ügyfél valódi befektetési döntést hoz: mérlegeli az adott befektetési forma várható hozamát, az ezzel járó kockázatot és a befektetés időtávját. A felsorolt szempontokat figyelembe véve alakíthatja ki egyéni portfólióját a biztosító által felajánlott állampapír, vállalati kötvény, részvény és határidős ügyletekkel fedezett részvény befektetések közötti választással.

BANKBIZTOSÍTÁSOK

Társaságunk hitelek és egyéb banki termékek mellé fedezeti jelleggel nyújt biztosításokat. Ebbe a körbe tartoznak a *magánszemélyeknek kínált különböző törlesztésbiztosítások*, amelyek élet-, betegség- és munkanélküliség koc-

kázatokra nyújtanak fedezetet: a biztosítási esemény bekövetkeztekor a biztosító a keresőképtelenné vált biztosított helyett visszafizeti a banknak a korábban felvett hitel még vissza nem fizetett részét.

TARTALOM

Vadászati idények	5
Hogyan lehet vadászni Magyarországon?	31
Legfontosabb vadászható és védett madárfajok	39
Fővadászból vadfotós!	60
A Garancia Biztosító Rt. tájékoztatója	62
Vadász felelősség és balesetbiztosítás feltételei	65
Az Országos Magyar Vadászati Védegylet központja és megyei szövetségek	71
Az Országos Magyar Vadászkamara központja és megyei területi szervezetei	72
Megyei Trófeabíráló Bizottságok	73
EFAG Részvénytársaságok	74
Mezőgazdasági Részvénytársaságok	75
Megyei Földművelésügyi Hivatalok címlistája	76
A természetvédelmi őr feladatai és jogosultságai	78
A vadászatot érintő legfontosabb törvények és rendeletek	81
1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról	83
A földművelésügyi miniszter 30/1997. (IV. 30.) FM rendelete a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól	106
1997. évi XLVI. törvény az Országos Magyar Vadászkamaráról	134
Az Országos Magyar Vadászkamara Alapszabálya 1997.	145
Országos Magyar Vadászkamara Etikai szabályzat 1998.	156
Amit a lőfegyverek megszerzéséről és tartásáról tudni kell	163
Tájékoztató a védett állatfajok védelmére, tartására, bemutatására és hasznosítására vonatkozó előírásokról	165

KIADJA A DÉNES NATUR MŰHELY KIADÓ
FELELŐS KIADÓ DÉNES ISTVÁN
REPRODUKCIÓ GMN REPRÓ NYOMDAIPARI KFT.
NYOMTA ÉS KÖTÖTTTE A SZEKSZÁRDI NYOMDA KFT.
FELELŐS VEZETŐ VADÁSZ JÓZSEF IGAZGATÓ

AZ VESZI A LAPOT, AKI MOST VESZI A VADÁSZLAPOT!

EZ ELMENT VADÁSZNI... ÉS EZ MEG IS LŐTTE...
mert a Magyar VADÁSZLAP előfizetőjeként minden
szükséges információval rendelkezett.

ÉVES ELŐFIZETÉS 2640 FORINT

A kedvezményekről részletesen a VADÁSZLAP-ban
olvashat, s ne feledje:

AZ VESZI A LAPOT, AKI MOST VESZI A VADÁSZLAPOT!

VADÁSZLAP

1245 Budapest, Pf.: 1209 / Tel.: (06-1) 302-7034

Mobil: 06-60-327-280

Fax: (06-1) 331-4368 / E-mail: vke.vadaszlap@matav.hu

Home page: www.vadaszlap.hu

VÁLTOZATLAN MARAD A NIMRÓD VADÁSZÚJSÁG ÁRA az előfizetők számára 1999-ben is!

Előfizetési díj: **248 Ft/hónap**

EGYSZERŰ AZ ELŐFIZETÉS - a szerkesztőség intézi!

Az Országos Magyar Vadászati Védegylet
és az Országos Magyar Vadászkamara székházában
Cím: 1027 Budapest, Medve u. 34-40.

Tel.: 375-2613 / Fax: 212-0340

Kérjük, **bármilyen módon közölje nevét,**

címét és az előfizetési időszakot

(levél, levelezőlap, fax vagy telefon)!

Ezt követően csekket (jogi személynek, társaságnak
számlát) küldünk. Ha az előfizetési összeg - amely
külön postaköltség nélkül egyenlíthető ki - csekknél
a hónap 25. napjáig (számlánál 10. napjáig) beérkezik,
már a következő hónaptól kézbesítik a lapot.

A Nimród **bármilyen időszakra** előfizethető.

Előfizetőink kedvezményesen, **havonta 50 Ft-tal**
olcsóbban jutnak a Nimródhoz, mintha hírlapújságnál vásárolnák.
A Nimród a vidéki postahivataloknál és a budapesti HELIUR iro-
dánknál is előfizethető.

MÉRTÉKADÓ - HITELES - AKTUÁLIS

960 Ft